

Ἰωαννικοί Διαλόγοι

ἈΠΟΡΕΙΤΙΚὸΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚὸΝ

16 17

Ἱερωμικοὶ Διαλόγοι::

Διμηναῖα Ἑξοδ. Περιοδ. ἐκδιδ. ἐν Ἀγίῳ Ὄρει

Μὲν Ἐβριος - Οὐβριος 73-1617

Ῥαῖματα ἐνὸς Ἑρημίτου

προφιλέστατα ἐν Κυρίῳ τέκνα,

ὡς παρέθεσα τὰς ἀπόψεις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς κατὰ κόσμον ἢ θύραθεν λεγομένης παιδείας καὶ περὶ τῆς ἀξίας τῆς φιλοσοφίας. Ἐπέμεινα δὲ εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι στοχασμῶν του, ὄχι μόνον ἐπειδὴ ἐκφράζει τὴν καθολικὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὸν ἐξῆς λόγον. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων, στερούμενοι θείας γνώσεως, ἥτις ἐκπορεύεται ἀπὸ τῆς μυστικῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας, ἀπὸ τῆν ἐν Χριστῷ ζωὴν, προσφεύγουν εἰς τὴν παιδείαν δι' ἀπόκτησιν γνώσεων μετὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπιλύσεως τῶν ψυχοπνευματικῶν καὶ μεταφυσικῶν προβλημάτων των, ἀλλὰ κυρίως διὰ νὰ εὔρουν λύτρωσιν, τὴν ὁποῖαν θηρεύουν, τὴν καταδιώκουν ἀγωνιωδῶς, ἀλλὰ οὐδέποτε θὰ εὔρουν ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πνευματικῆς παραδόσεώς της.

Καὶ νὰ μὲν ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦ στόματος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, δίδει τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τὴν θύραθεν παιδείαν, ἀναγνωρίζουσα ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν ὄξυνσιν τῆς διανοίας, τὴν "ὄξυπρίαν τοῦ νοῦ", ἐν τούτοις, χωρὶς τὴν χάριν & τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀντὶ νὰ ἐπιλύσῃ τὰ ποικίλα προβλήματα τῆς ζωῆς, ἀντιθέτως τὰ περιπλέκει.

Καὶ ἐπειδὴ μοῦ γράφετε, ὅτι εὗρισκεσθε ἐντὸς ἐνὸς κύκλου

συναρτήσεων προβλημάτων, νομίζω ως αποτελεσματικώτερο τρόπο αξιολογήσεως των και επίλυσεως, τήν θεώρησιν των υπό τὸ φῶς τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικῆς παραδόσεως. Ἐξω ἀπὸ τήν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας δέν ὑπάρχει εἰμῆ σκοτός και ἔρεβος. Ἀλλ' οὔτε και ἀντικειμενικήν διαπίστωσιν τῆς φύσεως, τῆς ποιότητος, τοῦ περιεχομένου τῶν λεγομένων προβλημάτων δύναται τις νά ἐπιτύχῃ, οὔτε σημασιολόγησιν ἐν σχέσει πρὸς ἡμᾶς και οὔτε θά εὕρωμεν ποτέ λύσιν, ἥτις θά μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τήν καταδυναστείαν & τὸ ἄγχος ποῦ προκαλοῦν.

"Ἄλλωστε, ἡ δὴλωσίς σας: "Ἐίμεθα Ὁρθόδοξοι χριστιανοί και θέλομεν νά ζήσωμεν και ν' ἀποθάνωμεν ἐν εὐσεβείᾳ και μὴ ἐκπέσωμεν, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς, τῆς αἰωνίου ζωῆς & μακαριότητος...". δημιουργεῖ μίαν στοιχειώδη δεσμευσιν: νά θεωρήσητε τὰ θέματα ἐξ Ὁρθοδόξου σκοπιᾶς και νά λάβητε μίαν στάσιν ἀνάλογον. Τήν ὀφειλομένην στάσιν τοῦ Ὁρθοδόξου.

Λοιπόν, νά σᾶς ὑπενθυμίσω τὸ αἴτημά σας: " Ἐίμεθα νεοφιλοτιηταί διαφόρων ἐπιστημονικῶν κλάδων. Ζῶμεν και ἡμεῖς εἰς τὸν καταλυτικὸν 20ον αἰῶνα. ῤεύματα μᾶς περιβάλλουν ποικίλα, φιλοσοφικά, θρησκευτικά, πολιτιστικά, κοινωνιστικά, πολιτειακά, ἐκκλησιαστικά, τὰ ὅποια μᾶς ἔλκουν εἰς ἀντιμετώπισιν των, εἰς μίαν τοποθέτησιν μας ἀπέναντι των..."

Τέκνα μου ἐν Χριστῷ, ἄς ἀκολουθήσωμεν μίαν, ἄς τήν ὀνομάσωμεν οὕτω, μεθυστερον μέθοδον. Ἄς ἀρχίσωμεν ὄχι ἀπὸ τήν θέσιν σας—ἥτις εἶναι μᾶλλον ἄρνησις— ἢ ὅποια, λόγῳ τῆς πνευματικῆς στάθμης της, σᾶς ἐμβάλλει " ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς συναρτήσεως τῶν προβλημάτων", ἀλλ' ἀπὸ τήν ὑψηλὴν περιωπὴν τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ, τοῦ μὴ ἔχοντος ᾧδε μένουσαν πδλιν, ἀλλά τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦντος".

Εἰς τήν περίπτωσιν αὐτὴν τί θά συνέβαινε; Θά εἴσασθε τότε περισσότερον πολῖται τοῦ οὐρανοῦ και ὀλιγώτερον πολῖται τῆς γῆς, διότι θά εἴχατε "τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς". Τόσον δέ θά ἐγγίζατε εἰς τήν γῆν, ὅσον ἐγγίζει ὁ τροχός, τοῦ ὀποιοῦ ἡ ἐπιφάνεια εὐρίσκεται, κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος, ὑπὲρ τήν γῆν, κατὰ τήν ἔκφρασιν ὀσίου Ἐρημίτου. Καί ἐπομένως, ἐν τῇ γῇ ὄντες ἐν σώματι, θά εὐρίσκεσθε ἐν πνεύματι ἔξω κόσμου και τῶν τοῦ κόσμου. Ἡ δυναμικὴ αὐτῆ ἔξοδος ἀπὸ τοῦ κόσμου, εἶναι φανερόν ὅτι θά σᾶς ἀλλοτρίωνε και ἀπὸ τὰ "προβλήματα" τοῦ κόσμου.

Κατ' οὐσίαν προβλήματα δέν ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν, ὅταν ἡμεῖς δέν "ὑπάρχωμεν". Παύουν δέ νά ὑπάρχουν, ὅταν ἡμεῖς "ὑπάρχωμεν".

Όπως άκριβώς συμβάλνει καί μέ τό κακόν, τό όποϊον ύπάρχει κα τά στέρησιν τοϋ καλοϋ καί όπως τό ακότος εϊναι στέρησις τοϋ φωτός. Ύπαρξιν άντικειμενικήν δέν έχουν τά προβλήματα τοϋκόσμου. Ή "Ύπαρξις" μας τά καθιστά άνύπαρκτα. Καί ή "άνυπαρξία" μας τά έμφανίζει ως ύπαρκτά.

Βεβαίως, ή πραγματικότης τής ύπάρξεως τοϋ έν Χριστώ άνθρώπου, τοϋ Όρθοδόξως βιοϋντος, δέν έχει καμμίαν σχέσιν μέ τήν ύπαρξιακήν "θεολογίαν" τοϋ Κίρκεγκάαρντ, πολύ όλιγώτερον σχετιζεται μέ τήν ύπαρξιακήν φιλοσοφίαν τοϋ Σάρτρ. Διότι ή μέν γεννάται άπό τήν άγωνίαν διά νά καταλήξη εις τήν άγωνίαν, ή δε άναδύεται άπό τόν ύλισμόν διά νά καταλήξη εις τό κενόν. Αμφότεραι αί θεωρίαι, σεμνυόμεναι επί τώ όνόματι τής ύπάρξεως εις τήν ούσίαν εϊναι νεκραί. Ή μία διότι εύρίσκεται έξω τής Όρθοδόξου παραδόσεως, καί δειματοϋται άπό ένα "Θεόν έκδικήσεων", χωρίς τό φώς, χωρίς τήν ειρήνην τής χάριτος καί τήν άγάπην τοϋ θεώσαντος τά πάντα Ίησοϋ. Ή άλλη πάλιν, διότι πλέουσα εις τά τενάγη τοϋ ύλισμοϋ, ύφλισταται τάς συνεπειάς τής άρνήσεώς της, άνευ Θεοϋ, άπτερος, άζως, παραμορφωμένη, άγνοοϋσα τόν "θησαυρόν", πού φέρει ό άνθρωπος "έν όστρακίνοις σκεϋεσιν", βυθίζουσα τήν ψυχήν εις "έλον βυθοϋ" άτέρμονος δυστυχίας & δωροφοροϋσα εις τούς φίλους της ένα άδιόλειπτον άγχος.

Άλλά καί εις τήν μίαν καί εις τήν άλλην περίπτωσιν, περιέρχεται ό άνθρωπος εις άνυπαρξίαν. Ύπαρξις δέν νοεϊται, εί μή μόνον ή έν Θεώ ζωή, ένθα όλοκληρος ή ψυχή άπορροφάται άπό τό άμήχανον κάλλος τοϋ Προσώπου Του. Τότε δέν πάσχει ένδειαν, δέν αισθάνεται άνάγκας, δέν ύπάρχουν περιθώρια κινήσεώς της πέραν άπό τήν αισθησιν τής μυστικής έρωτικής σχέσεώς της μέ τόν πληροϋντα όλοκληρον τήν ύπαρξιν της Ύγαπημένον :

Άνυπαρξία εϊναι ή μακράν τοϋ Θεοϋ ζωή. Ή ψυχή τότε, άφώτιστος, πενομένη, άθλία, διψώσα, άπροσανατόλιστος, άστήρικτος, έν όρφανεία καί άνεστιδοτητι, ζητεϊ έν άγωνία τήν λύτρωσιν. Άλλ' έπειδή εύρίσκεται έξω τής περιοχής τής θείας ζωής, κινεϊται άπελπις πρός όλας τάς κατευθύνσεις. Παντοϋ διαβλέπει άταξίαν, άνακαλύπτει καθήκοντα έκεί πού δέν ύπάρχουν, άναζητεϊ έντός τοϋ πυκνοϋ σκοτους της, τραγική αύτή όνειροπόλος, τά αίτια τής ανθρώπινης κακοδαιμονίας. Έντεϋθεν έπινόεϊ άπίθανα μέσα θεραπειάς, τά όποϊα μάλλον έπιδεινώνουν τήν δυστυχίαν της. Άναχωροϋσα δε άπό τόν άγενή πόνον της, καταστρώνει άδοκίμους θεραπειάς καί προβάλλει αύτάς ως πανάκειαν τών δεινών τοϋ κόσμου

Ἡ ψυχὴ αὐτῆ "ζῆ" εἰς τὸ σκοτός, εἶναι "νεκρά", ὑπνοβατοῦσα διαρκῶς καὶ ταλαιπωρουμένη ἐντός τοῦ τραγικοῦ χώρου τῆς Σισυφείου ἀγωνίας της.

Πῶς, λοιπόν, ἀναπορρόφητος ἡ ψυχὴ ἀπὸ μεταφυσικούς· πόθους νὰ μὴ τὴν ἀπασχολοῦν ὅλα τὰ θέματα τοῦ "ἐν τῷ πονηρῷ κειμένου" κόσμου; Πῶς νὰ μὴ βλέπῃ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ὀλεθρίων παθῶν της τὴν ζωὴν, ἐξωστρεφῆς ὅπως εἶναι, ἠγγιστρωμένη ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου ἐμπαθῶς, "ἐξελκομένη καὶ δελεαζομένη" ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν της;

Ἀλλὰ· πόση διαφορὰ ὑπάρχει μεταξύ τῆς ἐν πτώσει αὐτῆς ἀθέου ψυχῆς καὶ τῆς ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ζωῆς; Εἰς ποίαν πληρότητα καὶ ποίαν μακαριότητα ἀπολαθοῦν οἱ ἐν Χριστῷ ζῶντες & προγευόμενοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν;

Τί τὸ ἐγκόσμιον εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσπᾷ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὴν Κυρίου ἐντροφησίαν της; Καὶ διὰ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὸν θεῖον Ἀπόστολον Παῦλον: "Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; ὀλίφεις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνοτης ἢ κί νδυνος ἢ μάχαιρα;.. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τίς κτίσις ἑτέρα δυνησεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν". (Ρωμ. 8, 35-39)

Ποῖον "πρόβλημα" θα ἦτο ἱκανὸν νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν πλήρη θείου ἔρωτος ἠγιασμένην ψυχὴν, διὰ τὸν Ἰησοῦν, ἀγίου Συμεῶν τοῦ Ν. Θεολόγου, ὅστις ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἠγαπημένον του ἔλεγεν: "Ἀπολαύω τῆς ἀγάπης σου καὶ τῆς ὠραιότητός σου καὶ εἶμαι πλήρης εὐδαιμονίας καὶ θείας γλυκύτητος. Τὸ πρόσωπόν μου λάμπει ὅπως τὸ πρόσωπον τοῦ ἠγαπημένου μου. Ὅταν βυθίζωμαι μέσα εἰς τὸ φῶς σου, αἰσθάνομαι νὰ γίνωμαι ἕνα φῶς ὁμοιον μὲ τὸ ἰδικόν σου. Μέσα εἰς τὸ φῶς σου βλέπω τὸν ἑαυτὸ ὠραιότερον ἀπ' ὅλους τοὺς ὠραίους, πλουσιώτερον ἀπ' ὅλους τοὺς πλουσίους καὶ δυνατώτερον ἀπ' ὅλους τοὺς αὐτοκράτορας..."

Λοιπόν, τέκνα μου ἐν Χριστῷ Σταυρωθέντι καὶ Ἀναστάντι, ὁ πάρχει μόνον ἕνα πρόβλημα μὲ αἰωνίους προεκτάσεις· ὁ προσωπικὸς ἠγιασμός, ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς. Πέραν αὐτοῦ τοῦ στόχου, ὅλα εἶναι ἐστερημένα νοήματος καὶ ἀξίας. Ἀξιολογούμενα· τὰ πάντα ὑπὸ τὸ πρῖσμα αὐτὸ ἐξαφανίζονται ἀπὸ τὸν νοῦν μας. Ἐκεῖνο, τοῦ ὁποῦ ἔχετε ἄμεσον ἀνάγκην, εἶναι ἡ συνεπὴς διδουσις τῆς Ὀρθοδόξου πνευματικῆς παραδόσεως, χωρὶς νοθείας,

χωρίς παραχαράξεις. Αυτό δε θα επιτευχθή μόνον με την έν'Α-
γλω Πνεύματι διδασκαλίαν των άγιων Πατέρων. Πρέπει δε να άρ-
χίσετε από το Α της 'Ορθοδόξου εύσεβείας, που είναι ήνωμένη
άρρηκτως με την άσκησιν & την προσευχήν, κατά το έφικτόν.

'Επαναλαμβάνω, ότι διά τον 'Ορθόδοξον προβλήματα δεν υπάρχουν.
'Υπάρχει μόνον άγών, κατά παθών, κατά δαιμόνων & κατά ό-
λων των θεληήτρων του κόσμου. Είναι δε τόσο μακρός & τόσο
τραχύς ό άγών αυτός, ώστε δεν αφήνει περιθώρια ούτε δι' "άλ-
λοτριάς άμαρτίας", άλλ' ούτε & διά προβλήματα τύπου "έλληνο-
χριστιανικού πολιτισμού".

Πρέπει να γνωρίζετε, ότι όσον ζώμεν εις ύψηλά πνευματικά
έπίπεδα, έν τη περιοχή της αισθήσεως νοερώς του Θεού, ούθεν
"πρόβλημα" υπάρχει. Μόνον όταν αρχίζωμεν να κατερχώμεθα μάς
ένδιαφέρουν όλαί αί σκοτούρες του κόσμου. Καί μόνον δι' έν έ-
πιδεικνύομεν άδιαφορίαν: διά τον έαυτόν μας. Τότε άγνύομεν ή
λησμονούομεν τά πάθη μας & βλέπομεν εις λήθην την προσωπική
τραγωδίαν μας.

"Όταν τά κριτήριά μας κατέρχονται εις το Ο, έπόμενον εί-
ναι να ύφιστάμεθα σκοτασμόν & έντεϋθεν να μή δίδωμεν σημα-
σίαν εις το ότι, ένταϋθα είμεθα "πάροικοι & παρεπίδημοι" καί
ότι άλλος κόσμος μάς άναμένει. "Ότι ή παρούσα ζωή είναι ένα
μόνον έλάχιστον χρονικόν κλάσμα προς την άτέρμονα αιώνιότη-
τα & ότι, κατά τον Μ. Βασίλειον, " άληθής φιλοσοφία είναι με-
λέτη θανάτου". "Ότι " άπαξ άπόκειται τοίς ανθρώποις άποθα-
νεϊν μετά δε ταϋτα κρίσις".

"Ας στραφώμεν, τέκνα έν Κυρίω προσφιλέστατα, με όλην την
έφεσιν της ψυχής μας προς τον Θεόν καί άς ένούμεθα με τον
ούράνιον Πατέρα διά της προσευχής. Καί ό Θεός, όστις κυβερνά
τον κόσμον, θα σώση τον κόσμον εάν καταφύγη προς Αυτόν. "Αλ-
λως, καμμία ανθρώπινη δύναμις δεν δύναται να τον ώφελήση.

"Ας προσευχώμεθα, λοιπόν, υπέρ ήμών καί του κόσμου. Προσευ-
χή είναι, κατά τον άγιον Γρηγόριον τον Σιναίτην: "Ευαγγέλι-
ον Θεού, πληροφορία καρδιάς, σωτηρίας έλπίς, άγνισμοϋ σημεϊον
, άγιότητος σύμβολον, Θεού επίγνωσις, βαπτίσματος φανέρωσις, Α-
γίου Πνεύματος άρραβών, το του 'Ιησού άγαλλίαμα, εύφροσύνη ψυ-
χής, έλεος Θεού, καταλλαγής σημεϊον, Χριστού σφραγίς, άκτίς νο-
ητού ήλίου, έωσφόρος καρδιών, χάρις Θεού, σοφία Θεού, άγγελική
πολιτείας τεκμήριον. " Ούδέν γίνεται έν τώ κόσμω άθεεί. Καί
διά της προσευχής επιλύονται όλα τά προβλήματα. 'Ερημίτης Ν.

Σχόλιον εἰς τὰ ΠΝΓ Ἑφάλαια Εὐαγγρίου
τοῦ Ποντικοῦ "Περὶ Προσευχῆς".

Τὰ ρηγ Ἑφάλαια "Περὶ Προσευχῆς" Εὐαγγρίου τοῦ Ποντικοῦ, ἅτινα ἀπεδώσαμεν εἰς σύγχρονον λεκτικόν με ἐλαφρὰν ἐρμηνεῖαν, μέχρι πρό τινος ἀπεδίδοντο εἰς τὸν Ὅσιον Νεῖλον, τὸν ἐπι καλούμενον Σιναῖτην. Ἀρχαιότερα ὅμως Συριακὰ χειροῶγραφα φέρουν ὡς συγγραφεὰ των τὸν Εὐάγριον, πλὴν τῶν ἰσχυρῶν ἔσωτερικῶν λόγων τῶν Κεφαλαίων, ὅπως " αἱ ἰδέαι καὶ τὸ ὕφος", αἷτινες πείθουν, ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ Εὐαγγρίου, κατὰ τὴν ἄποψιν τοῦ διασήμου ρώσου θεολόγου π. Γ. Φλορόφσκυ.

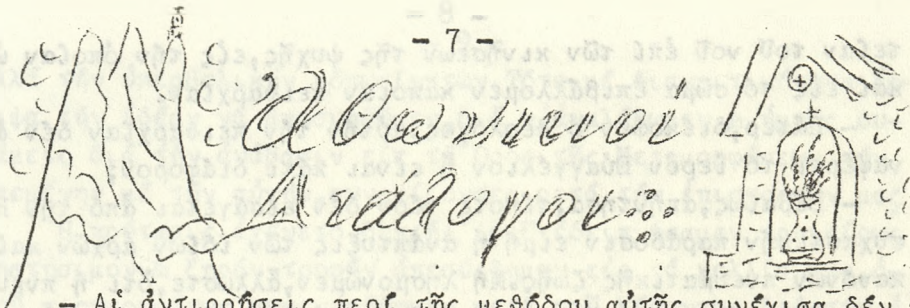
Τὰ Κεφάλαια εὐρίσκονται εἰς τὴν "Φιλοκαλίαν" & περιελήφθησαν εἰς αὐτὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ὁσίου Νεῖλου ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν της, ἁγίων Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου & Μακαρίου Κορίνθου, οἵτινες, παρὰ τὰς ὠριγενικὰς αἰρέσεις τοῦ Εὐαγγρίου & τὴν ὑπὸ Συνόδου καταδίκην των, συμπεριέλαβον ἑτέρας Πραγματείας του εἰς τὸν Ἀτόμον τῆς "Φιλοκαλίας". Τὸν δὲ Εὐάγριον ὀνομάζει ὁ ἅγιος Νικοδήμος "σοφὸν & ἐλλόγιμον ἄνδρα", "λεπτὸν γε μὴν ὦν εἰς τὸ νοῆσαι, καὶ φράσαι τὸ νοηθὲν λίαν δεινὸν".

Ὁ π. Γ. Φλορόφσκυ λέγει, ὅτι "τὰ νεώτερα εὐρήματα κατέδειξαν τὴν μεγάλην ἱστορικὴν σημασίαν τοῦ θεολογικοῦ ἔργου τοῦ Εὐαγγρίου. Οὗτος παρέμεινεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν παράδοσιν, ἣ το βαθεῶς ἐπηρασμένος ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Ὁριγένους, ἀλλ' ὅχι ὀλιγώτερον καὶ ὑπὸ τῶν καππαδοκῶν Πατέρων. Ἐξ ἑτέρου εἰς τὰ ἀσκητικὰ του συγγράμματα ἀντικατοπτρίζει τὴν πνευματικὸτητα τῆς Ἐρήμου. Αἱ βασικαὶ του ἰδέαι, τῆς "Ξενιτείας" & τῆς "ἡσυχίας" εἶναι χαρακτηριστικαὶ τῆς παραδόσεως τῶν Αἰγυπτίω ἀναχωρητῶν..."

Ἀσχέτως πρὸς τὰς θεολογικὰς ἀστοχίας τοῦ Εὐαγγρίου, ὁ φειλομένας εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν τοῦ Ὁριγένους, ὑπῆρξε μέγας ἀσκητῆς, τὰ δὲ Κεφάλαια του ἐκφράζουν τὴν βαθεῖαν ἐμπειρίαν του εἰς τοὺς φοβεροὺς πολέμους τοῦ σατανᾶ, πλουτίσας τὴν περί δαιμόνων γραμματείαν εἰς μέγαν βαθμόν.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ π. Γ. Φλορόφσκυ "ἡ πνευματικὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγρίου εὗρε τὴν συνέχισίν της εἰδικῶς εἰς τὰς σύγγραφας Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ ὡς & Ἰωάννου τῆς Κλίμακος. Αἱ Ἑκατοντάδες Ἀγάπης τοῦ Μαξίμου εἶναι συχνὰ μία παράφρασις τοῦ Εὐαγγρίου. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Εὐαγγρίου ἦτο ἀκόμη κατὰφανής εἰς τὸ βυζάντιον τὸν ἸΒ' αἰῶνα...". Σπουδαίαν μονογράφιαν περὶ Εὐαγγρίου ἔγραψεν ὁ Ρουμᾶνος Μωῦσέσκυ. μ. χ. Γ.

- Αἱ ἀντιρρήσεις περὶ τῆς μεθόδου αὐτῆς, συνέχισα, δὲν ἦσαν σπάνιαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Ἀλλεπάλληλοι κατηγορεῖται ἐξετοξεύοντο κατὰ τῶν Ἑσυχαστῶν. Ἐννοεῖται ὅτι, οἱ κατήγοροι ἦσαν μέτοχοι τῆς κλασσικῆς παιδείας καὶ προφανῶς ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν, ὡς ἤδη ἐλέχθη, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσουν, παρ' ὅτι Ὁρθόδοξοι χριστιανοί, ὅτι ὁ νοῦς ὄχι ὡς οὐσία, ἀλλ' ὡς ἐνέργεια, ἔχει διαχυθῆ διὰ τῶν αἰσθητηρίων εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι ὁ φελλομεν νὰ τὸν ἐπαναφέρωμεν ἐντὸς ἡμῶν, ἔνθα "ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν", κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν διέσυρον τοὺς Ἑσυχαστάς. Πῶς, ἔλεγον, συνιστᾶτε τὴν ἔνωσην τοῦ νοῦ μετὰ τῆς ψυχῆς, ἀφοῦ νοῦς καὶ ψυχὴ εἶναι ἀχώριστα; Τὸν μὴ κεχωρισμένον, πῶς δύναται τις νὰ ἐνώνη; Ἄλλωστε, βλέποντες τοὺς Μοναχοὺς νὰ συνιστοῦν τοῖς ἀρχαρίοις "ἐφ' ἑαυτοὺς βλέπειν καὶ διὰ τῆς ἀναπνοῆς εἶσω πέμπειν τὸν οἰκεῖον νοῦν", κατηγοροῦν αὐτοὺς ὅτι ἐπέδωκον νὰ εἰσάγουν τὴν "θεῖαν χάριν διὰ τῶν μυκτῆρων".

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὅστις εἶχεν ἀναλάβει τὸν ἀγῶνα προστασίας τῶν Ἑσυχαστῶν τοῦ 14ου αἰῶνος καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς ἀσκητικῆς παραδόσεως, ἐπεκαλεῖτο Γραφικὰ χωρία, ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι πρέπει νὰ εἰσάγωμεν τὸν νοῦν ἐντὸς τοῦ σώματος. Δὲν ἀκούετε, ἔλεγε, τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ποῦ λέγει, ὅτι "τὰ σώματα ἡμῶν εἶναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποῦ κατοικεῖ ἐντὸς μας"; Ὅτι εἴμεθα οἶκος Θεοῦ καὶ ὅτι ὁ Θεὸς λέγει διὰ τοῦ Προφήτου του, ὅτι "ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω..."; Ἀφοῦ εἴμεθα οἰκητῆρια Θεοῦ πῶς δὲν θὰ εἰσαγάγωμεν τὸν νοῦν εἰς αὐτά; Τὸ σῶμα δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὸ πονηρὸν, ἀλλὰ καθίσταται ἀπὸ τὴν πονηρίαν τοῦ νοῦ.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος, διὰ τῆς ἐπικλήσεως πληθῶς Γραφικῶν χωρίων ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ σῶμα εἶναι "λίαν καλόν", καλὸν δὲ ἡ ἁμαρτία ἢ σπιλώνουσα τὴν σάρκα. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἐνοικεῖ ἐντὸς μας ὁ νομὸς τῆς ἁμαρτίας, διὰ τοῦτο ἀντιπαρατασσόμενοι εἰς αὐτὸν ἐξωθοῦμεν τοῦ σώματος καὶ ἀντεισάγομεν τὴν ἐποπ-

τεσαν τοῦ νοῦ ἐπὶ τῶν κινήσεων τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν ὅποιαν ὡς καὶ εἰς τὸ σῶμα ἐπιβάλλομεν κάποιαν πειθαρχίαν.

- Πάτερ, διέκοφεν ὁ θεολόγος, αὐτὴν τὴν πειθαρχίαν δὲν ἀναφέρει τὸ ἱερόν Εὐαγγέλιον ἢ εἶναι κάτι διαφόρον;

- Βέβαίως, ἀπήντησα, τίποτε νέον δὲν εἰσάγεται ἀπὸ τὴν Ἠσυχαστικὴν παράδοσιν εἰμὴ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἰδίων ἀρχῶν καὶ κανόνων πνευματικῆς ζωῆς. Μὴ λησμονῶμεν, ἄλλωστε, ὅτι ἡ πνευματικὴ παράδοσις ὑπῆρχε καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπερ "μένει" ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁδηγεῖ "εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν". Καὶ ἡ πνευματικὴ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀκτινοβολία ἐκ τῆς μυστικῆς συναντήσεώς Του μετὰ τῆς ὑπὸ Αὐτοῦ καθαρθείσης ψυχῆς, τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων.

"Ἐλεγον, λοιπόν, ὅτι ἐπιβάλλομεν εἰς τὴν ψυχὴν & τὸ σῶμα μέσα τινὰ ἀγωγῆς των. Καὶ διὰ μὲν τὸ, σῶμα χρησιμοποιοῦμεν ἐκεῖνα τὰ μέσα τὰ ὅποια γενικῶς ὀνομάζομεν ἐγκράτειαν, διαδέ τὸ παθητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς καλλιιεργῶμεν τὴν ἀγάπην. Ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὸ λογιστικὸν, φροντιζομεν ὥστε ὅ, τι ἀποτελεῖ ἔμπόδιον εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ προσπάθειάν του ὅπως ἀνυψωθῇ εἰς τὸν Θεόν, νὰ τὸ ἐκτοπιζῶμεν συνεργούσης τῆς χάριτος. Αὐτὴ δὲ ἡ ἐνέργεια εἰς τὴν Ἠσυχαστικὴν ὁρολογίαν ὀνομάζεται νῆψις.

Οὕτω, καθαίρων ὁ Μοναχὸς τὸ σῶμα του διὰ τῆς περιεκτικῆς ἐγκρατείας, μετατρέπων τὸν θυμὸν & τὴν ἐπιθυμίαν εἰς ἀρετὰς τῆς θείας ἀγάπης καὶ προσφέρων διὰ καθαρᾶς προσευχῆς τῷ Θεῷ τὸν νοῦν, ἀποκτᾷ ἀλλὰ καὶ βλέπει ἐντός του τὴν ἀκτιστονχάριν, ποῦ ἐπηγγείλατο ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς καθαρὸς τῇ καρδίᾳ: "μακάριοι οἱ καθαρὸί τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται!" Καὶ ὅταν ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀκτιστονχάριν, θὰ δυνηθῇ νὰ εἴπῃ μετὰ τοῦ Ἀποστόλου: "Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ" (Κορ. Β', δ', β) καὶ "ἔχομεν τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν δοστρακίνοις σκεῦεσιν", δηλαδὴ τῶν σωματίων μας. Καὶ ἐσιώπησα....

Ἡ ὥρα ἤδη εἶχε παρέλθει μὲ τὴν τόσον μακρὰν καὶ τόσον πνευματικὴν συζήτησιν, ἡ δὲ κόπωσις ἀπετυποῦτο ἐντόνως εἰς τὰ ἀγνά καὶ ὠχρά πρόσωπα τῶν ὁσίων Ἐρημιτῶν. Ἐφαίνοντο ἀγρυπνισμένοι καὶ ἡμεῖς προσεθέσαμεν μὲ τὰς συνομιλίαις ἕτερον κάματον. Ἀπὸ πολλὴν ὁμως ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς των ἀπέκρυπτον μὲ ἐπιμέλειαν, ὄχι τὴν δυσφορίαν ποῦ δὲν ὑπῆρχεν

ἀλλά τὴν ὑπερβολικὴν κώπωσιν των. Τότε μὲ διακριτικὸτητα ἔρριψα τὴν ἰδέαν νὰ ἀποσυρθῶμεν, διὰ ν' ἀναλάβωμεν & ἡμεῖς δυνάμεις διὰ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸ Ὄρος τῆς Μεταμορφώσεως τὴν ἐπομένην μὲ τὴν αὐγὴν, συνεχίζοντες μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μας.

Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ. Ἀφοῦ ἐδειπνήσαμεν προχεῖρως νηστῆσιμον & ξηρὰν τροφήν ἀπεσύρθημεν εἰς τὰ κελλία μας, ἀφοῦ προηγουμένως συνεννοήθημεν μετὰ τοῦ Γέροντος διὰ τὴν ἀναχώρησίν μας ὄρθρου βαθέως.

Πράγματι, μὲ πολλὴν ἀγάπην ἦλθεν ὁ Μοναχὸς Ν. νὰ μοῦ ἀναγγείλῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Γέροντος, ὅτι ὁ νεαρὸς Μοναχὸς θὰ μᾶς συνώδευεν εἰς τὴν πρός τὸ Ὄρος πορείαν μας.

Εἰς τὰ ἀπέριττα κελλία ἕκαστος ἐπεδόθη εἰς τὴν κατὰ δούναμιν προσευχὴν μέχρι τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου. Ἐγὼ ἀργότερον ἐπῆρα τὸ σημειωματάριδόν μου καὶ ἔγραφα ταῦτα: " Πόσον μακάριοι ἄνθρωποι!.. Ἐχουν ρυθμίσει τὸν βίον των ἔτσι, ὥστε νὰ ἐφαρμόζεται εἰς αὐτοὺς ὁ λόγος τοῦ Μ. Βασιλεῖου: " Ὑπερορᾶν μὲν σαρκὸς, παρέρχεται γὰρ ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς πράγματος ἀθανάτου.. " Ἴδου τί εἶναι ὁ θεῖος Μοναχισμὸς μας. Ὁ Θεὸς σε ἀπαλλάσσει, εἴαν θέλῃς, ἀπὸ κάθε ἐγκόσμιον δεσμόν. Σέ ἀφήνει & ἐλεύθερον ἀπὸ πᾶσαν συμβατικὴν ὑποχρέωσιν. Σοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀναχωρήσῃς, ὅχι μόνον, ἀλλὰ καὶ σε προτρέπει, εἰς τὸπους ἀκατοικητούς καὶ ἐρημικοὺς, μακρὰν ἀπὸ θορύβους, πέραν ἀπὸ τὴν ρέουσαν τοῦ κόσμου ζωὴν μὲ τὰς ἀεὶ νάους μεταβολᾶς, τὰ ἄγχη καὶ "τὴν ἐν σαρκὶ θλίψιν"...

Σέ καλεῖ ὁ Θεὸς εἰς ἓνα χῶρον σχετικῆς ἀναμαρτησίας, ἐγγύτατα πρός Αὐτόν, διὰ τῆς δημιουργίας Του, διὰ τῆς ἐνεργοῦσης ἐσωτερικῶς πίστεως, μὴ διασπασμένης τῆς μελέτης τῶν θείων ἐκ τῆς ἀπουσίας ἐξωτερικῶν ἐρεθισμῶν.

Σέ καλεῖ εἰς ἀγῶνα διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς καρδίας σου ἀπὸ κάθε μολυσμὸν καὶ τοῦ νοῦ σου ἀπὸ κάθε ἀπρεπῆ εἰκόνα. Ὅστε καὶ δε, τῆ βοθηεῖα τῆς χάριτος Του, ἀναβαίνων εἰς τὸν Πατέρα, διὰ τῆς κτίσεως, διὰ τῶν ἁγίων Γραφῶν, διὰ τῆς πίστεως & τελικῶς δι' αὐτῶν ἐπαφῶν, διὰ φλογερᾶς ἐρωτικῆς κινήσεως, νὰ ἐντρυφᾶς τοῦ Κυρίου σου, προγευόμενος ἀπὸ ἐδῶ τῆς αἰωνίου μακαριότητος...

Οὕτω δὲ γίνεσαι ἀληθὴς χριστιανὸς, ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, θεῖος ἄνθρωπος, εἰκὼν Θεοῦ καθαρὰ τείνουσα πρός τὴν ὁμοίωσιν, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἰωάννου: " Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὕτω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι εἴαν φανερωθῆ, ὅμοι

οι αὐτῶ ἐσόμεθα, ὅτι ὀφόμεθα αὐτόν καθῶς ἐστι!" (Ἰωά. Α', γ, 2)
"Οὕτως μέγα πρᾶγμα ὁ Μοναχὸς Νά ζῆ ἐν Χριστῶ, ἀκλινηὲς εἰς τὸν πῶθον ἀπὸ χαρᾶν καὶ εὐγνωμοσύνην, σταθερὸς εἰς τὴν ἀγάπην Του, πλέων μέσα εἰς τὸ ἄκτιστον φῶς τοῦ θεοῦ προσώπου Του καὶ προσευχόμενος ἀδιαλείπτως εἰς τὴν ἀγαθότητά Του ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν "μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων πρὸς τὸν δυνάμενον σφῆζειν"...

Νά γνωρίζῃς, ὅτι, ὁ Θεὸς εἰσακούων τῶν θερμῶν προσευχῶν & τῶν ἀλαλήτων στεναγμῶν τοῦ Μοναχοῦ, σφῆζει μυστηριωδῶς τοὺς ἀδελφούς σου καὶ ὅτι "συνεργάζεται" μαζὺ σου διὰ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν τοῦ κόσμου..."

"Ἀπειρος χαρὰ καὶ εὐγνωμοσύνη κατέκλυσε τὴν ταλαίπωρον ψυχὴν, ἀπὸ τὴν μελέτην καὶ τὴν μνήμην τῶν ἀπειρῶν δωρεῶν καὶ διὰ τὴν κλήσιν μου εἰς τὴν ἀγίαν καὶ φιλόσοφον ζωὴν τῶν Μοναχῶν καὶ ἀπηύθυνα εἰς τὸν Κύριον μέσα εἰς τὴν σιωπὴν τῆς ἐν Ἐρήμῳ νυκτὸς μυστικᾶς πνευματικᾶς ψόας εὐχαριστίας..."

Τότε ἤρχισα νά κλαίω καὶ νά χύνω γλυκύτατα δάκρυα ἀπὸ ἀνέκφραστον εὐτυχίαν... διὰ τὴν τόσην δόξαν μου. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς δόξης καὶ δοξάζει τὰ τέλεια καὶ λογικὰ πλάσματά Του... Καὶ με πῆρεν ἑλαφρὸς ὕπνος...

...Ὡδλις ἤρχισεν ἡ ἡμέρα νά διαυγάζῃ καὶ "νά κινουῦνται αἱ σκιαί", συνεκεντρώθημεν οἱ ἀδελφοί δι' ἀναχωρήσιν. Εὐχαριστήσαμεν τὸν Γέροντα & ἐζήτησαμεν τὴν εὐχὴν του, ἀναχωρήσαντες με ὀδηγὸν τὸν θαυμασιὸν Μοναχὸν Ν., ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε νά μᾶς συνοδεύσῃ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Ἄθω ἀπὸ τὴν ὀμαλωτέραν ἀτραπὸν.

Ἐπορευόμεθα ἀνερχόμενοι, μεταρσιωμένοι ἀπὸ τὸ ἐξαίσιον θέαμα, πού ἠπλοῦτο πανταχόθεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας. Εἰς ἓνα σημεῖον μετὰ πορείαν μιᾶς ὥρας ἐστάθημεν διὰ ν' ἀναπαυθῶμεν.

Εἶχα προσέξει καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πορείας, ὅτι ὁ Μοναχὸς Ν. ἐβάδιζε με προσηλωμένον τὸ βλέμμα εἰς τὴν γῆν, προφανῶς μὴ ἐλκνόμενος, ὅπως ἡμεῖς, ἀπὸ τὸ ἀναπεπταμένον πέριξ ἡμῶν τοπεῖον. Αὐτὸ δὲν διέφυγε τῆς προσοχῆς τοῦ νεωτέρου Μοναχοῦ καὶ μοῦ ἀπηύθυνε τὴν ἐρώτησιν:

- Προσέξατε, πάτερ, ὅτι ὁ Μοναχὸς Ν. δὲν ὕψωσε διόλου τοῦ ὀφθαλμοῦς του ἀπὸ τὴν γῆν;

- Καὶ τὸ παρετήρησα, ἀπήντησα. Τώρα ἐκεῖνο πού ἔχει σημασίαν εἶναι, διατί διαρκῶς ἔχει καθηλωμένον τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἔδαφος καὶ διατί προτιμᾷ αὐτὸ ἀντὶ νά ἀπολαμβάνῃ τὸ καθαρό

φώς τῆς αὐγῆς καὶ τὰς συνεχῶς ἀποκαλυπτομένας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας φυσικὰς καλλονὰς; Φρονῶ, συνέχισα, ὅτι αὐτῇ εἶναι ὁ ὄρθῃ στάσις ἐνδὸς ἐργάτου τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Διότι ἐὰν εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς καρδίας του, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀνῆλθεν ὑπεράνω τῆς κτίσεως, εἰς τὸν χῶρον τὸν ὁποῖον ἡμεῖς κινουῦμεθα. Ὁ ἐντὸς τῆς καρδίας εἰσερχόμενος ζῆ πέραν ἀπὸ τὰ σχήματα, τὰς εἰκόνας καὶ τὰς μορφὰς, ζῆ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τὸν σταθερὸν, τὸν ἀμετάβλητον, τὸν ἀκίνητον. Τὸν τὸσον οἰκεῖον εἰς τὴν καθαρὰν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ζῆ ἐντὸς τοῦ θεοῦ φωτός, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη ὁ ἄνθρωπος, ἐντὸς τῶν ὄρων τῆς συναναστημένης μετὰ τοῦ Χριστοῦ δημιουργίας...

- Ἐσᾶς, πᾶτερ, ἐρώτησεν ἀφελῶς ὁ Μοναχὸς Ν., δὲν σᾶς ἀρέσει ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἡ κτίσις, ἡ τὸσον ὠραία;

- Μοῦ ἀρέσει, ἀδελφέ Ν., ἀλλ' ὄχι πάντοτε μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν. Μήπως θὰ θέλατε νὰ μάθετε τὴν αἴτιαν; Καὶ ἐγέλασα.

- Ναί, πᾶτερ, ἐπιθυμῶ νὰ μάθω ποῦ ὀφείλεται ἡ κύμανσίς σας

- Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν μου κύμανσιν, ἀδελφέ. "Ὅταν ἡ ψυχὴ μου θερμαίνεται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, τότε κλειομαι ἐντὸς μου καὶ δὲν θέλω οὔτε νὰ βλέπω οὔτε νὰ ἀκοῦω, ἔστω & ἂν εἶνε τὰ ὠραιότερα θεάματα καὶ τὰ συγκινητικότερα ἀκουσματα.

- Πῶς συμβαίνει αὐτὸ, πᾶτερ, ἡ ψυχὴ περιπίπτει εἰς ἀναισθησίαν καὶ δὲν λειτουργεῖ τὸ καλαισθητικὸν συναίσθημα;

- Ἀδελφέ, ἀπήντησα μὲ συγκατάβασιν, ἐλησμονήσατε τὰς πνευματικὰς συζητήσεις μας εἰς τὴν Καλοβὴν τῶν ὁσίων Ἐρημιτῶν;. Δὲν ἀντελήφθητε ὅτι αἱ ὑπερφυσικαὶ ἡδοναὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἡγιασμένης καρδίας, ποῦ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὑπερβαίνουν ἀσυγκρίτως ὅλας τὰς αἰσθητικὰς ἀπολαύσεις; Ποῖος ἀπὸ τοὺς ἁγίους δὲν ἐνετρύφα τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἐν ἀφαιρέσει ἀπ' ὅλα τὰ τερπνά τῆς γῆς;

- Καὶ τὰ "λίαν καλὰ", πᾶτερ, δὲν ἀχρηστεύονται ἔτσι;

- Ἀδελφέ, δὲν λέγει ὁ ἅγιος πατὴρ μας Διάδοχος, ὅτι "ὁ ἐν δημῶν ἀεὶ τῆ ἑαυτοῦ καρδίᾳ, ἐκδημεῖ πάντων τῶν τοῦ βίου ὠραίων..."; "Ὅταν ἐκδημῆς" τῶν ὠραίων τοῦ βίου", πῶς δύνασαι πάλιν νὰ στρέψῃς πρὸς αὐτά; Ἀλλὰ & κάτι ἄλλο. Τὰ ἔξω εἶναι ὠραῖα ὅταν εἶναι καὶ τὰ ἔσω. Ἐὰν καθαρῇ ἡ ψυχὴ καὶ ἐνεργεῖ ἐπ' αὐτῆς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τότε καὶ τὰ ἔξω φυσικὰ κάλλη εὐρίσκονται εἰς τὴν πρωτόκτιστον ὑπόστασιν των. Τὰ βλέπομεν ὅπως εἶναι, ὡς "λίαν καλὰ" δημιουργήματα τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ. Πρὸ τῆς καθάρσεώς μας, ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, δὲν βλέπομεν καθαρὰ. Ἐρημίτ. Χ.

Πνεύματι εν Μαρσάβαις
βερνολάτων ζέντη, εωλοτο
ρη του Αγίου Γρηγορίου το Καρμυ

Μετὰ τὴν εἰρήνην τῶν λογισμῶν, τὴν ὅποσαν χαρίζει ἐν ἀρχῇ ὁ Θεὸς, δίδει καὶ τὴν ταπεινώσιν, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ & τὸν συνεκτικόν δεσμὸν ὅλων τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας, διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς, τελειοποιεῖ. Ἡ εἰρήνη δὲ αὐτῆ καὶ ἡ ταπεινώσις εἶναι καρπὸς τοῦ ἁγίου καὶ ἀγαθοῦ Πνεύματος, τὴν ὅποσαν "κτί- ζει ἐν τοῖς ἐγκάτοις" καὶ ἀνακαινίζει τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι ἢ φανερομένη σέ λόγους καὶ σχήματα, τὴν ὅποσαν εὐκόλως δύναται τις νὰ ἔχη.

Ἐντός τῶν δύο αὐτῶν ἀρετῶν, τῆς εἰρήνης & τῆς ταπεινώσεως, ὅπου καὶ ὁ παρὰ δεισος τοῦ νοῦ, θάλλουν τὰ διάφορα φυτὰ τῆς ἀληθοῦς ἀρετῆς, ὡς ἐν περιτειχίσματι ἀσφαλεῖ. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ νοεροῦ αὐτοῦ παραδείσου οἰκοδομοῦνται τὰ πνευματικώτατα ἀνάκτορα τῆς ἀγάπης καὶ εἰς τὰ πρόθυρα τούτων ἀρχίζει ἡ πρόγευσις τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν καὶ ἡ ἀνέκφραστος καὶ ἀναφαίρετος χαρὰ.

Μήτηρ μὲν τῆς ἀμεριμνίας ἡ ἀκτημοσύνη. Ἡ δὲ ἀμεριμνία, ἐκ τῶν γητῶνων πραγμάτων, ἀποβαίνει μήτηρ τῆς πνευματικῆς προσοχῆς καὶ τῆς προσευχῆς, αἱ ὁποῖαι γεννοῦν τὸ πνευματικὸν πένθος καὶ τὰ δάκρυα, ἅτινα ἀποπλύνουν τοὺς ψυχικοὺς ῥύπον. Ὁταν δὲ καθαρθοῦν τὰ πάθη καὶ οὕτως ἐκτοπισθοῦν τὰ ἐμπόδια, ἢ πρὸς τὴν ἀρετὴν ὁδὸς καθίσταται εὐκόλος καὶ ἀκολούθως ἐπέρχεται ἡ εἰρήνη τῆς συνειδήσεως. Ἐξ αὐτῶν δὲ ὅλων πηγάζει ἡ πνευματικὴ χαρὰ καὶ ὁ μακάριος γέλως τῆς ψυχῆς.

Εἰς τὴν κατὰστασιν αὐτὴν μάλιστα, τὰ ὀδυνηρὰ δάκρυα μεταποιοῦνται εἰς γλυκύτατα, τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ "ὡς γλυκεὰ τῷ λαρυγγί καὶ ὑπὲρ μέλι τῷ στόματι" γίνονται, ἡ δὲ ἔντρομος προσευχὴ, μετασκευάζεται εἰς εὐχαριστίαν. Ὡσαύτως ἡ μελέτη τῶν θείων λόγων καθίσταται ἀγαλλίσμα τῆς καρδίας, πού συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ τὸ προομιον τῆς πληρότητος τῆς γεύσεως τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου. Καὶ ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν λαμβάνει μερικὴν πεῖραν ἡ ψυχὴ ἐκείνου, πού λέγει ὁ ἅγιος Δαβίδ: "Γευσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρη-

στός ὁ Κύριος". (Ψαλμ. 33, 9) Καί ὁ Κύριος εἶναι τὸ ἀγαλλίσμα τῶν δικαίων, ἡ χαρὰ τῶν εὐθέων, ἡ θυμηδία τῶν ταπεινῶν καί ἡ παράκλησις τῶν πενθούντων.

Λοιπόν, μέχρις ἐδῶ σταματοῦν τὰ δῶρα τῆς παρακλήσεως τῶν ταπεινῶν καί αὐταῖς εἶναι μόνα τὰ τῆς μνηστείας; Πλὴν δὲ αὐτῶν τῶν δώρων, ὁ νυμφίος τῶν ψυχῶν, αἵτινες πενθοῦν δι' αὐτόν, δὲν ἐμφανίζεται εἰς αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἔχουν καθαρῆ καί ἐτελειοποιήθησαν διὰ τοῦ μακαρίου πένθους καί εἶναι ἐνδεδυμένοι μετὰς ἀρετᾶς ὡς νύμφαι; Βεβαίως, τὰ δῶρα αὐτὰ δὲν εἶναι τὰ μό-

Καί τώρα ἡμεῖς με αὐτὰ πού θά εἴπωμεν ἐκτιθέμεθα σέ κατήγορίας τῶν φθονερῶν - ἐνταῦθα, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἐνεθυμήθη προφανῶς τοὺς πολέμους, οὓς ὑπέστη διὰ τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν του περὶ τῆς ἀκτίστου χάριτος - οἱ ὅποιοι εἶναι ἔτοιμοι. νᾶ μᾶς εἴπουν, "οὐ μὴ λαλήσης ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου" (Ἱερ. ια' 21) "εἰ δὲ μὴ ἐκβαλοῦμεν σου τὸ ὄνομα ὡς πονηρόν", διὰ διαφόρων συκοφαντιῶν δυσφημίζοντές σε.

Ἄλλ' ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδιαφοροῦντες δι' αὐτούς, συνεχίζομεν τὸν λόγον, λέγοντες ὅσα εἴπον οἱ ἅγιοι Πατέρες, τὰ ὅποια καί πιστεύομεν καί λαλοῦμεν. Καί αὐτὰ ἔχοντες ὡς βᾶσιν διδάσκομεν καί τοὺς ἄλλους, ὅπως λέγει ὁ Δαβὶδ "ἐπίστευσα διὸ καί ἐλάλησα" (Ψαλμ. 115, 1) καί "ἡμεῖς πιστεῦομεν διὸ & λαλοῦμεν", (Κορ. Β' , δ' , 13).

Ὅταν, λοιπόν, κάθε αἰσχροῦ πάθος ἀπελαθῆ ἐκ τῆς ψυχῆς, τότε ὁ νοῦς, ὡς εἴπωμεν προηγουμένως, ἐπιστρέφει ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς ἑαυτόν μαζῆ μετὰ τὰς ἄλλας δυνάμεις τῆς ψυχῆς. Κατόπιν, ἀφοῦ μετὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀρετῶν κοσμήσῃ τὴν ψυχὴν, προχωρῶν ὁ νοῦς πρὸς τὰ τελειότερα καί "ἀναβάσεις διατιθέμενος" πρακτικᾶς (Ψαλμ. 83, 6) ἀποκαθαίρει ἑαυτόν διὰ τῶν δακρύων μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ὁ νοῦς ἐκτοπίζει ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν ἐπίκρητον ἰδέαν, ἔστω καί ἂν ἀκόμη εἶναι ἀγαθῆ. Καί ὅταν ὁ νοῦς ὑπερβῆ κάθε νοητόν καί κάθε νόημα καί φαντασίαν, ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ ἐγκαταλείψει ἕνεκα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τότε, ὡς λέγουν οἱ ἅγιοι Πατέρες, παρίσταται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ "κωφὸς τε καί ἄλαλος".

Αὐτὰς, λοιπόν, τὰς προϋποθέσεις μεταχειρίζεται ὁ νοῦς διὰ τὴν ἀνωτάτην ἀνάβασιν, ἐν ἐλευθερίᾳ, καί ὑψηλοτάτην ἀνάπλασίν του, δοθέντος ὅτι τίποτε τῶν ἕξωθεν δὲν τὸν ἐνοχλεῖ. Ἐνταῦθα δὲ ἡ ἐντοὴ τῆς καρδίας χάρις μεταποιεῖ ἐπὶ τὸ τελειότερον, καί τὸ πλέον θαυμαστόν, καταλαμβάνει πλουσίως τὸν ἕσω

ἄνθρωπον δι' ἀκτίστου φωτός.

Όταν, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, "ἡμέρα διαυγάζῃ καὶ φωσφόρος ἀνατελλεῖ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν" (Β' Πέτρ. α', 19) τότε ἐξέρχεται ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος εἰς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τοῦ καί, φωτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀνέρχεται τὴν ὁδόν, ἣτις φέρει εἰς τὸν Θεόν ἢ ἀνάγεται "ἐπ' ὄρη αἰώνια". Καὶ ἐντός τοῦ ἀκτίστου τούτου φωτός, ὡς τοῦ θαύματος, γίνεται ἐποπτικὴ ὑπερκοσμίων θεαμάτων, μὴ χωριζόμενος τοῦ σώματος ἢ χωριζόμενος, ὅπως συμβαίνει κατὰ τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτὴν ἄνοδον.

Ὁ νοῦς ἐνταῦθα, δὲν ἀνέρχεται διὰ τῶν πτερῶν τῆς φαντασίας τῆς διανοίας, ἢ ὅποια περιέρχεται παντοῦ ὡς τυφλῆ, μὴ δυναμένη νὰ συλλάβῃ τίποτε ὀρθῶς εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ἀπόντων αἰσθητῶν, οὔτε εἰς τὸν χῶρον τῶν ὑπερκοσμίων νοητῶν. Ἀλλὰ ἀνέρχεται πραγματικῶς ὑπὸ τὴν ἄρρητον ἐνέργειαν καὶ δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔνθα ἀκούει "ἄρρητα ῥήματα" καὶ βλέπει ἀθέατα θεάματα. Κατόπιν πληροῦται ὅλος ἐκ θαυμασμοῦ καὶ ἀμιλλᾶται μὲ τοὺς ἀκαμάτους Ἱμνωδοὺς, τοὺς Ἀγγέλους, καθιστάμενος & ὁ ἴδιος ἄγγελος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τῶν ὑπερκοσμίων θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων, συγκαλῶν ὅλην τὴν κτίσιν εἰς ὑμνολογίαν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς μετέχει ὅλης τῆς κτίσεως, τῶρα δὲ εἶναι καὶ συμμετοχὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ἀποδειχθῆναι ὅτι εἶναι κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν πλασμένος.

Ὁ ἅγιος Νεῖλος λέγει: ὅτι " ἡ καθαρὰ κατάστασις τοῦ νοῦ εἶναι ἓνα ὕψος νοητῶν ὁμοιάζοντάς με τὸ οὐράνιον χρῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον λάμπει, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς, τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος". Καὶ πάλιν, λέγει: " Ὅστις θέλει νὰ ἴδῃ τὸν νοῦν εἰς τὴν πρωτόκτιστον κατάστασίν του, ἄς τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπ' ὅλα τὰ νοήματα καὶ τότε θά τὸν ἴδῃ νὰ ὁμοιάζει μὲ σάπφειρον, ἢ μὲ οὐράνιον χρῶμα". Ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ συμβῇ αὐτὸ, χωρὶς νὰ εἶναι ἡ ψυχὴ ἀπαθής, διότι χρειάζεται ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἡ χάρις καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Λέγει δὲ καὶ ὁ ἅγιος Διάδοχος: " Ἡ ἀγία χάρις ^{διὰ} τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος δύο ἀγαθὰ παρέχει, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν ὑπερβάλλει ἀπείρως τὸ ἕτερον. Τὸ πρῶτον ἡ χάρις μᾶς ἀνακαινίζει εἰς τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ λαμπρύνει τὸ κατ' εἰκόνα, καθαρίζουσα τὴν ψυχὴν ἀπὸ καθ' ἑκάστης ῥυτίδα ἁμαρτίας.

Ἡ δὲ δευτέρα δωρεὰ εἶναι, ὅτι ἡ χάρις ἀναμένει τὴν προαίρεσίν μας διὰ νὰ ἐργασθῇ μὲ ἡμᾶς. Ὅταν, λοιπὸν, ἀρχίσῃ ὁ νοῦς μας νὰ γέβεται τῆς χρηστότητος τοῦ Παναγίου Πνεύματος μὲ πο

λήν αἴσθησιν, τότε ὀφειλομέν νά γνωρίζωμεν, ὅτι ἡ ὁμολογία εἶναι ἡ χάρις νά ἐπιζωγραφίσει ἐπάνω εἰς τὸ καθ' εἰκόνα τὸ καθ' ὁμοίωσιν. Καί ἡ μὲν πνευματικὴ αὐτὴ αἴσθησις πιστοποιεῖ, ὅτι ἐνεργεῖται ἡ μόρφωσις τοῦ καθ' ὁμοίωσιν ἐν τῇ ψυχῇ μας. Τὴν δὲ τελειότητα τῆς ὁμοιώσεως θά τὴν ἐννοήσωμεν ἀπὸ τὸν φωτισμὸν τοῦ θά ἐνεργήσῃ ἡ χάρις.

Ἐπίσης λέγει ὁ ἅγιος Διαδόχος, ὅτι " δὲν δύναται τις νά ἀποκτήσῃ τὴν πνευματικὴν ἀγάπην, ἐὰν δὲν φωτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τὴν ὁποῖαν θά αἰσθανθῇ πλουσίως ἡ ψυχὴ. Ἐὰν ὁ νοῦς δὲν λάβῃ μὲ τελειότητα τὸ καθ' ὁμοίωσιν, διὰ θεοῦ φωτός, δύναται μὲν νά ἔχη ὅλας τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἀλλὰ ἀκδηθὰ στερεῖται τῆς τελείας ἀγάπης."

Ἰσαύτως ἀκοδομεν τὸν ἅγιον Ἰσαάκ τὸν Σύρον νά λέγῃ: "Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς ὁ κεχαριτωμένος νοῦς βλέπει τὴν καθαρότητα του, ὁμοιάζουσαν μὲ τὸ ἐπουράνιον χρῶμα. Ἡ νοερά αὐτὴ κατάστασις ἐχαρακτήρισθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας τοῦ Ἰσραὴλ, "τόπος Θεοῦ", ὅταν ἐφανερώθη αὐτοῖς εἰς τὸ Σίναϊον ὄρος."

Πάλιν λέγει ὁ Ἰδιος: "Καθαρότης νοός εἶναι αὐτὴ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀκτινοβολεῖ τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς".

Ἄλλ' ἐκεῖνος ὁ νοῦς, ποῦ ἠξιώθη αὐτοῦ τοῦ φωτός, μεταδί-δει καὶ εἰς τὸ ἡνωμένον μετ' αὐτοῦ σῶμα, πολλὰ τεκμήρια τοῦ θεοῦ κάλλους, ἐν μέσῳ ὑπάρχων τῆς θείας χάριτος καὶ τῆς παχυτήτος τῆς σαρκὸς καὶ χορηγῶν δυνάμιν εἰς αὐτὴν. Ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτὴν γεννᾶται ἡ θεοειδὴς καὶ ἀσύγκριτος ἕξις τῶν ἀρετῶν καὶ ἡ τελεία ἀκίνησις ἢ δυσκίνησις πρὸς τὸ κακόν. Ἐν τεύθεν ὁ Χριστός ἐν τῇ καρδίᾳ μυστικῶς ἐρμηνεύων τοὺς λόγους τῶν ὄντων καὶ ἀποκαλύπτων, λόγῳ τῆς καθαρότητος τῆς ψυχῆς, τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, διὰ τῶν ὁποίων ὑφούται ἡ διάνοια τῶν τοιοῦτων εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ὑπὲρ φύσιν, δι' ἀναλογικῶν συλλογισμῶν, ἀφοῦ τὴν ψυχὴν, ὁ Πατὴρ τοῦ Λόγου, ἔχει κατακτήσει, δι' ἄλλων ἐπαφῶν.

Ἐντεῦθεν τὰ διάφορα θαύματα καὶ τὰ χαρίσματα τῆς διοράσεως καὶ προοράσεως καὶ ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τῶν μακρῶν συμβαινόντων. Καὶ μάλιστα, τὸ πλεον μέγα εἶναι, ὅτι ἡ ἐνέργεια τῆς χάριτος ἐπὶ τῶν μακαρίων αὐτῶν δὲν σταματᾷ εἰς τὰ χαρίσματα αὐτὰ μόνον. Ἄλλ' ὅπως, ὅταν κανεὶς βλέπων πρὸς τὴν ἡλιακὴν δέσμη τοῦ φωτός, ἀντιλαμβάνεται καὶ τὰ λεπτότατα ἀε

ρώδη μόρια, παρ' ὅτι τοῦτο δέν ἀποτελεῖ τὸν ἔσχατον σκοπόν, οὕτω καὶ εἰς αὐτοὺς συμβαίνει. Βλέποντες διὰ τῶν ἀκρίνων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς τὰς ὁποίας συνυπάρχει ἡ ἀποκάλυψις τῶν πάντων, ὄχι μόνον τῆς κτίσεως καὶ ἐκείνων ποῦ ἐγένοντο, ἀλλὰ & ὧσων θὰ συμβοῦν. Θεωροῦν δέ τὴν γνῶσιν αὐτῶν ὡς ἀπλοῦν συμβεβηκός καὶ παρακολούθημα τε, κατὰ τὸ μέτρον καθαρότητος τοῦ νοῦ. Ἐκεῖνο ποῦ ἐνδιαφέρει τοῦτους κυρίως, εἶναι ἡ ἐπιστροφή τοῦ νοῦ πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἡ ἐν αὐτῷ συνελίξις. Καὶ ὄχι μόνον ἡ ἐπιστροφή τῆς νοερᾶς ἐνεργείας τοῦ νοῦ εἰς τὴν οὐσίαν του, ἀλλ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς— ἄν καὶ εἶναι παράδοξον νὰ λεχθῆ— πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ νοῦ καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἐνοειδής, ἐν χάριτι, ἐνεργεία του.

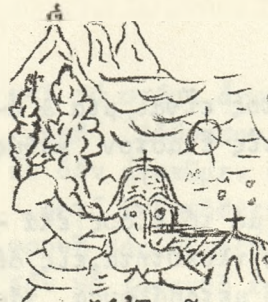
Διὰ τῆς ἐνοποιήσεως αὐτῆς, ποῦ ἐπιτυγχάνουν, διατελοῦν ὑπὸ τούτους ἀπαραιτήτους ἐκείνους ὅρους, καθ' οὓς ἡ χάρις ἐπαναφέρει τὸ ἀρχαῖον καὶ πρωτοκτιστον ἐκεῖνο ἀμήχανον κάλλος. Ἰδοὺ εἰς ποῖον ὕψος ἀναβιβάζει τὸ μακάριον πένθος τοὺς ταπεινοὺς τῆ καρδία καὶ πτωχοὺς τῷ πνεύματι.

Ἐπειδὴ δέ αὐτὰς τὰς τὸσον ὑψηλὰς καταστάσεις δέν τὰς ζῶμεν, ἔνεκα τῆς ραθυμίας ποῦ ὑπάρχει ἐντός μας, ἄς ἔλθωμεν πάλιν εἰς τὴν βάσιν ὅλων αὐτῶν καὶ νὰ εἴπωμεν ὀλίγα ἀκόμη περὶ πένθους.

Τὸ πένθος τοῦτο ἀκολουθεῖ εἰς ὅλας τὰς μορφὰς τῆς ἀκουσίου καὶ κοσμικῆς πτωχείας. Διότι πῶς δέν θὰ ἐλυπήτο ὁ πτωχὸς ἀπὸ χρήματα καὶ πεινῶν ἀκουσίως, ὅτι κοπιᾶζει πολὺ & ἐξουδενοῦται; Ἄλλ' αὐτὸ τὸ πένθος στερεῖται παρακλήσεως & μάλιστα ὅσον ἀξιάνει ἡ πτωχεία, μᾶλλον δέ καθ' ὅσον εἶναι μακρὰν τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ὁ πάσχων. Διότι αὐτός, μὴ ὑποτάσσων εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον τὰς κατ' αἴσθησιν ἡδονὰς καὶ ὀδύνας, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς ὑποτασσόμενος εἰς αὐτὰς, ὡς μὴ ὀρθῶς σκεπτόμενος, ἀξιάνει τὰς θλίψεις του χωρὶς κανένα κέρδος, μᾶλλον δέ ζημιούμενος τὰ μέγιστα.

Ὁ τοιοῦτος ἔχει ὡς ἔλεγχον κατ' αὐτοῦ σαφῆ, διὰ τὴν μὴ ὀρθὴν ἐκμεταλλευσιν τῆς ἀκουσίου πτωχείας του, τὴν ἀπιστίαν ἐπὶ ὧσων ἐδίδαξαν οἱ Προφῆται, ὁ Κύριος καὶ οἱ ὑπ' Αὐτοῦ διδασκόμενοι καὶ ἀποσταλέντες ἅγιοι Ἀπόστολοι, ὅτι δηλαδὴ, ὁ ἀδελφὸς πλοῦτος ἀποκτᾶται διὰ τῆς πτωχείας, ἡ οὐράνιος δόξα διὰ τῆς εὐτελείας, ἡ ἄνευ ὀδύνης εὐφροσύνη διὰ τῆς ἐγκρατείας. Ὡσαύτως, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ὑπομονῆς ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Μονάζων Ο.

Τῶν Ἁγίων Μάρκου τοῦ Ἐ- ρημίτου. Περὶ τῶν Οἰομένων Ἐξ ἔργων Δικταίως Θεοῦ,

ρη' Ἐκεῖνος ποῦ εἶναι πρῶτος κατὰ Θεόν, ἀποβαίνει σοφώτερος ἀπὸ τοὺς κατὰ κόσμον σοφοὺς. Καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶναι ταπεινός ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του, γίνεται πλεον δυνατός ἀπὸ τοὺς κατὰ κόσμον δυνατοὺς καὶ μάλιστα διότι μὲ βαθεῖαν αἴσθησιν τῆς ψυχῆς των βαστάζουν τὸν χρηστὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

ρη" Ὅσα λέγομεν ἢ πράττομεν χωρὶς νὰ προηγηθῆ προσευχή, κατόπιν ἀποδεικνύονται ἢ ἐσφαλμένα ἢ ἐπιβλαβῆ. Τὰ ἀποτελέσματα δὲ αὐτῶν μᾶς ἐλέγχουν ἐμπραγμάτως κατὰ τρόπον παράδοξον.

ρθ" Ἀπὸ τοὺς διαλογισμοὺς, τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα, ὅταν αὐτὰ εἶναι καθαρὰ, καθίσταται μόνον εἰς δίκαιος. Ἀλλὰ σώζονται πολλοὶ διὰ τῆς πίστεως, τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μετανοίας.

ρι" Ὅπως εἶναι ἀφύσικον εἰς τὸν ἔκουσίως μετανοοῦντανά ὑψηλοφρονῆ, οὕτως εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν ἔκουσίως ἀμαρτάνοντα νὰ ταπεινοφρονῆ.

ρια" Τὸ νὰ ταπεινοφρονῆ κανεὶς δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ καρπὸς τῆς χάριτος καὶ ἐπιγνώσεως τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ.

ριβ" Ὅ, τι συμβαίνει μὲ ἓνα δωμάτιον τὸ αὐτὸ συμβαίνει & μὲ τὸν νοῦν. Καὶ ὅπως ὅταν καταληφθῆ ὑπὸ πολλῶν ἀντικειμένων ἐκτοπίζεται κατ' ἀναλογίαν ὁ ἀῆρ, οὕτω καὶ ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ παθῶν κυριαρχεῖται, δὲν εὕρσκει χῶρον ἢ θελα χάρις. Κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς πληρώσεως καὶ ἡ ἐλάττωσις. Καὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς ἀφαιρέσεως καὶ ἡ πληρωσις.

ριγ" Ἀντικείμενα πληροῦντα τὸν χῶρον τοῦ δωματίου εἶναι τὰ διάφορα σκεύη καὶ αἱ ζωτροφαί. Πάθη δὲ πληροῦντα τὸν χῶρον τοῦ νοῦ εἶναι ἡ κενοδοξία καὶ ἡ φιληδονία.

ριδ" Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς ἀποτελεῖ δεκτικὸν χῶρον τῆς θείας χάριτος. Αἱ δὲ πρὶ τὰ γῆϊνα φροντίδες δημιουργοῦν εἰς τὴν ψυχὴν ἐμπόδια διὰ τὴν σκῆνωσιν τῆς θείας χάριτος.

ριε´ Ἡ μὲν θεία Χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶναι μία & ἀναλλοίωτος, κατὰ τὸν Ἀποστόλον, ἐνεργεῖ δὲ εἰς ἕναστος καθῶς βούλεται (Α´ Κορ. ιβ´, 11)

ρις´ Ὅπως ἡ βροχὴ ἐνεργεῖ κατ' ἀναλογίαν μὲ τὸ εἶδος ἐκάστου καρποῦ, παρέχουσα εἰς μὲν τοὺς γλυκεῖς γλυκύτητα, εἰς δὲ τοὺς στυφούς στυφότητα, οὕτω καὶ ἡ χάρις, μὴ μεταβάλλουσα τὰς πνευματικὰς καταστάσεις, ἐνεργεῖ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς ὑπαρχούσας ἀρετὰς καὶ διαθέσεις τῆς ψυχῆς.

ριζ´ Εἰς ἐκεῖνον ποῦ πεινᾷ ἐκουσίως ἀπὸ ἀγάπην εἰς τὸν Ἰησοῦν γίνεται τροφή. Εἰς ἐκεῖνον ποῦ διψᾷ γίνεται γλυκύτατον ποτόν. Εἰς αὐτόν ποῦ κρυώνει γίνεται ἔνδυμα. Εἰς τὸν κοπιῶντα εὐσεβῶς γίνεται ἀνάπαυσις. Εἰς τὸν προσευχόμενον ἀδιαλείπτως καθίσταται πληροφορία. Καὶ εἰς τὸν πενθοῦντα πνευματικῶς, παρὰ κλησίς.

ριη´ Ὅταν, λοιπόν, ἀκούσης νὰ λέγῃ ἡ Γραφή περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι ἐκάθησεν εἰς ἕνα ἕναστος τῶν Ἀποστόλων (Πραξ. β´, 3), ἢ ὅτι "ἐφῆλατο ἐπὶ τὸν Προφήτην" (Βασ. Α´, ια´, 6, ις´ 13) ἢ ὅτι ἐνεργεῖ (Α´ Κορ. ιβ´, 11) ἢ ὅτι λυπεῖται (Ἐφεσ. δ´, 30) ἢ σβέννυται (Α´ Θεσσ. ε´, 19) ἢ ὅτι παροξύνεται καὶ πάλιν "τοὺς μὲν ἀπαρχὴν ἔχοντας" (Ρωμ. η´, 23). τοὺς δὲ "πλήρεις Πνεύματος ἁγίου" (Πραξ. β´, 4, δ´, 8, ς´, 3 κ.ά.) μὴ νομίσης ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μερίζεται ἢ μεταβάλλεται ἢ ἀλλοιοῦται, ἀλλὰ νὰ πιστεύῃς, ὅτι ἐνεργεῖ κατὰ τὸν τρόπον ποῦ προεῖπομεν καὶ ὅτι παραμένει ἄτρεπτον, ἀναλλοίωτον καὶ παντοδύναμον. Διὰ τοῦτο & ὅταν ἐνεργῇ παραμένει ὅπως εἶναι καὶ ἀφήνει ἄθικτον τὴν ἔλευθερίαν ἐκάστου κατὰ τρόπον θεῖον.

Διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκχύνεται πλουσίως εἰς τοὺς βαπτιζομένους, ὅπως ὁ ἥλιος φωτίζει τὰ πάντα, ἀλλ' ἕναστος φωτίζεται κατ' ἀναλογίαν μὲ τὸ μῖσος ποῦ ἔχει πρὸς τὰ σκοτίζοντα πάθη καὶ ἀποδιώκει αὐτὰ ἐκ τῆς ψυχῆς του. Κατὰ δὲ τὸ μέτρον τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ πάθη σκοτίζεται.

ριθ´ Ἐκεῖνος ποῦ μισεῖ τὰ πάθη ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰς αἰτίας των. Ὅστις δὲ μένει εἰς τὰς αἰτίας, πολεμεῖται ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ ἀθελήτως.

ρκ´ Ὅταν μᾶς ἐνεργοῦν οἱ πονηροὶ λογισμοί, δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰ κατάλοιπα τῆς προπονητικῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ εἰς τὴν ἰδικὴν μας προαίρεσιν.

ρκα´ Ῥιζαί τῶν πονηρῶν λογισμῶν εἶναι αἱ καταφανεῖς καὶ κται, τὰς ὁποίας μὲ κάθε μέσον, μὲ τὰς χεῖρας, μὲ τοὺς πόδας,

καί τὸ στόμα ἀγωνιζόμεθα συνήθως νά διατηρῶμεν.

ρκβ´ Ἀδύνατον νά παραμένῃ πονηρὸν πάθος εἰς τὴν ψυχὴν, εἴ ἂν δέν ἀγαπῶμεν τὰς αἰτίαις τούτου.

ρκγ´ Ποῖος δέχεται τὴν ἐνέργειαν τῆς κενοδοξίας, ὅταν καταφρονῇ τὰς ἔξωθεν προερχομένας ταπεινώσεις ἢ πῶς εἶναι δυνατόν νά ταραχθῇ ἐκεῖνος ποῦ τὸν ὑποτιμοῦν, ὅταν αὐτὸς ἀγαπᾷ τὴν ἐξουδένωσιν; Ποῖος δέ ἔχων καρδίαν συντετριμμένην & τεταπεινωμένην εἶναι δυνατόν νά ἀρέσκειται εἰς τὰς σαρκικάς ἠδονάς; Ὡσαύτως ποῖος πιστεύων εἰλικρινῶς εἰς τὸν Χριστόν δύναται νά μεριμνᾷ διὰ πρόσκαιρα πράγματα καί νά διαμάχεται ὑπὲρ αὐτῶν;

ρκδ´ Ὅστις ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καί οὔτε ἀντιλέγει φιλονικῶν, ἀλλ' οὔτε καί λογισμοὶ ἀπλῶς γεννῶνται κατ' αὐτῶν, αὐτὸς εἶναι κάτοχος ἀληθοῦς γνώσεως καί ἀποδεικνύει, ὅτι ἔχει καθαρὰν πίστιν καί σταθεράν εἰς τὸν Χριστόν.

ρκε´ Κατὰ τὸν Προφήτην Δαβίδ εἶναι "ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικεῖσαι" (Ψαλμ. 61, 10) ἀλλ' ὁ Θεὸς ὁμοῦς πραγματοποιεῖ τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ τε τῶν ἀδικούντων & τῶν ἀδικουμένων, διὰ ποικίλων τρόπων.

ρκς´ Ἐάν ὁ ἀδικῶν δέν ἔχει κανέν κέρδος ἀπὸ τὴν ἀδικίαν καί εἴαν πάλιν, οὔτε ὁ ἀδικούμενος ἔχει κανένα ὑστέρημα, τότε δύναται νά λεχθῇ τὸ Προφητικόν, "μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος, πλὴν μάτην ταρασσεται".

ρκζ´ Ὅταν ἴδῃς κάποιον νά ὀδυνᾶται ἀπὸ ἐκτοξευομένης ὑβρεὶς κατ' αὐτοῦ, γινώριζε ὅτι ἡ ψυχὴ του, ἀφοῦ ἐπληρώθη ἀπό λογισμοὺς κενοδοξίας, ἤδη θερρίζει μὲ πόνον τὰ σπέρματα τῆς καρδίας του.

ρκη´ Ἐκεῖνος ποῦ ἀπῆλαυσεν ὑπερβολικῶς τὰς σωματικάς ἠδονάς, θά ὑποστῇ κατὰ παιδαγωγικὴν τοῦ Θεοῦ παραχώρησιν ἕκα τονταπλασίονας πόνους καί θλίψεις.

ρκθ´ Ὁ πνευματικὸς πατήρ ὀφείλει νά ἐκθέτῃ εἰς τὸν ὑποτακτικόν του τὸ δέον. Εἰς περιπτώσιν δέ παρακοῆς, ὁ γέροντας ὑποχρεοῦται νά προαναγγείλῃ τῷ ὑποτακτικῷ τοὺς ἀναλόγους πειρασμοὺς, ποῦ θά ἀκολουθήσουν ἕνεκα ταύτης.

ρλ´ Ἐκεῖνος ποῦ ἀδικεῖται παρὰ τινος καί δέν διεκδικεῖ τὸ δίκαιόν του, μὲ αὐτὸ δεικνύει ὅτι ἀληθῶς πιστεύει τῷ Χριστῷ καί λαμβάνει ἐντεῦθεν ἕκατονταπλασίονα τῶν ὧν ἠδικήθη, εἰς τὸν παρόντα καιρὸν & κληρονομεῖ ζωὴν αἰώνιον. (Μαρκ. 1,)

ρλα´ Μνήμη Θεοῦ εἶναι ὁ πόνος τῆς καρδίας, ποῦ γεννᾶται

είς τὴν προσπάθειαν χάριν τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἔκα-
στος λησμονῶν τὸν Θεὸν ζῆ μέσα εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ καθίστα-
ται ἀνάληγτος.

ρλβ´ Μὴ νομίζῃς ὅτι ὁ κατὰ Θεὸν ἀπαθῆς δέν δύναται νά ὑ-
ποφέρῃ θλίψεις. Διότι καὶ ἂν δέν θλίβεται ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦτο
, ὅμως ὀφείλει νά θλίβεται ὑπὲρ τοῦ πλησίον.

ρλγ´ Ὅταν ὁ ἄνθρωπος κάμῃ πολλά ἁμαρτήματα, ἅτινα λησμονεῖ
, τότε ὁ διάβολος, χρησιμοποιοῦν τὸ δικαίωμα ἐκ τοῦ νόμου τῆς
ἁμαρτίας, βάσει τῶν χειρογράφων πού κατέχει, ἀναγκάζει τὸν ὁ
φειλέτην νά περιφέρῃ τὰς ἰδίας ἁμαρτίας ἐν τῇ μνήμῃ του.

ρλδ´ Ἐάν θέλῃς νά ἐνθυμῆσαι πάντοτε τὸν Θεόν, μὴ ἀποδιώ-
κῃς τοὺς διαφόρους πειρασμούς ὡς ἀδίκους, ἀλλ' ὑπόμεινε αὐτοῦ
ὡς κατὰ θεῖαν δικαιοσύνην στελλομένους. Διότι ἡ μὲν ὑπομονὴ
εἰς ἕκαστον πειρασμόν ζωογονεῖ τὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ ἔκ-
λυσις τῆς ψυχῆς ἐξασθενεῖ, διὰ τῆς ἀνέσεως, τὴν νοεράν δύνα-
μιν τῆς καρδίας καὶ ἔπεται ἡ λήθη τοῦ Θεοῦ.

ρλε´ Ἐάν θέλῃς νά σοῦ καλύψῃ ὁ Κύριος τὰς ἁμαρτίας σου ,
μὴ φανερώσῃς εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀρετὴν σου, ἔάν ἔχῃς, δι-
ότι ὅ,τι κάμνομεν διὰ νά κρύψωμεν τὰς ἀρετάς μας, ἀνάλογόν
τι ποιεῖ ὁ Θεὸς διὰ τὰς ἁμαρτίας μας.

ρλς´ Ὅταν κρύπτῃς τὰς ἀρετάς σου μὴ ὑπερηφανεύεσαι, ὅτι
τάχα ἐπιτελῆς ἀρετὴν. Διότι ἀρετὴ εἶναι ὄχι μόνον νά κρύπτῃ
τὰ κατὰ, ἀλλὰ & νά μὴν ἐπαίρῃσαι διὰ τὰς πράξεις σου αὐτάς.

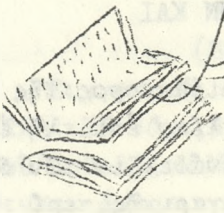
ρλζ´ Μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς τὸν ἑαυτόν σου νά χαρῆ ὅταν κάμῃς
σέ κάποιον κάτι καλόν, ἀλλὰ ὅταν χωρὶς μνησικακίαν ὑπομείνῃ
(κατὰ θεῖαν δικαιοσύνην) τὴν ἀκολουθοῦσαν ἐναντιότητα εἰς τὸ
ἀγαθόν πού ἔπραξες. Διότι ὅπως τὸ σκότος τῆς νυκτός διαδέχε-
ται τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, οὕτω διαδέχονται τὰς εὐποιϊας κακίαι

ρλη´ Τὰ πάθη τῆς κενοδοξίας, τῆς φιλαργυρίας καὶ τῆς φιλη-
δονίας, δέν ἀφήνουν ἀμολύντους τὰς ἀγαθὰς πράξεις, ἔάν προη-
γουμένως δέν θεραπευθοῦν τὰ πάθη διὰ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ.

ρλθ´ Εἰς τὰς ὁδύνας, πού στέλλονται ἀπὸ τὸν Θεόν, κρύπτεται
τὸ θεῖον ἔλεος, ὅπερ ὁδηγεῖ εἰς μετάνοιαν τὸν ὑπομένοντα, ὃν
ἀπαλλάσσει τῆς αἰωνίου κολάσεως.

ρμ´ Πολλοὶ ἐργαζόμενοι τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, νομίζουσιν ὅ-
τι δι' αὐτῶν ἐξισοροποῦν τὰς ἁμαρτίας των. Ἄλλοι πάλιν διὰ
τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν, ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐξευμένισιν τοῦ
ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος Χριστοῦ, διὰ τὰς ἁμαρτίας των. Πρέπει
νά ἐξετασθῇ ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι ὀρθόν φρόνημα.

Βιβλιονιστία

" ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ "
(Κατά τον Άγιον Γρηγόριον
τον Παλαμάν)

Είς τήν σειράν τῶν Πατερικῶν ἐκδόσεων ΑΝΑΛΕΚΤΑ ΒΛΑΤΑ - ΔΩΝ ὑπό τόν ἀριθ. 16 ἐξεδόθη ἡ ἐπί Διδακτορίᾳ Διατριβή τοῦ γνωστοῦ θεολόγου Σέρβου ἱερομ. π. Ἀμφιλοχίου Ράντοβιτς, ὑπό τόν ἀνωτέρω τίτλον παρά τοῦ Πατρ. Ἰδρ. Πατερικῶν Μελετῶν.

Εἰς τήν θεολογίαν ὑπάρχει ἕν "μυστικόν". Καί αὐτό εἶναι ἡ εὕρεσις τῆς ἀφειτηρίας τῆς. Ἀλλά μία εὕρεσις, ποῦ δέν ἔχει ἄμεσον σχέσιν μέ τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς διανοητικῆς ἐρεῦνης. Ἡ ἀφειτηρία τῆς θεολογίας εἶναι ὁ Θεός, περί Οὗ λαλοῦμεν, ὡς ἐξάγεται & ἀπό τήν ἐτυμολογίαν τοῦ ὄρου. Καί τήν ἀφειτηρίαν αὐτήν, τόν Θεόν, πρέπει νά τήν ζητήσωμεν & νά τήν εὕρωμεν διά μέσων, ποῦ ἀναλογοῦν εἰς τόν Θεόν. Προσφυγῆς εἶναι ἡ διατύπωσις τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης: " Ἡ εὕρεσις τοῦ Θεοῦ ἐστιν αὐτό τὸ ἀεὶ ζητεῖν· οὐ γάρ ἄλλο ἐστὶ τὸ ζητεῖν & ἄλλο τὸ εὕρισκειν... καί τοῦτο ἐστὶν ὄντως ἰδεῖν τόν Θεόν, τὸ μηδέποτε τῆς ἐπιθυμίας κόρον εὐρεῖν... "

Ὅπου, λοιπόν, ὑπάρχει ἡ σύνδρομος τῆς ταπεινώσεως & τῶν ἄλλων θεοειδῶν ἀρετῶν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ & ὁ Θεός & ἡ "γνώσις" Του. Ἐντεῦθεν ἀρχίζομεν νά ὁμιλῶμεν περί Θεοῦ, νά θεολογῶμεν. Αὐτῇ ὑπῆρξεν εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας ἡ μεθοδολογία τῶν ἀγίων Πατέρων, οἱ ὅποιοι, ἀπό τὰς "ἀύλους ἐπαφάς" των μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἐμαρτύρουν τήν πεῖραν των, τήν "γνώσιν" των.

Καί εἰς τῶν μεγάλων θεολόγων εἶναι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάς, ὅστις δέν ἠρκέσθη εἰς τὸ νά μαρτυρήσῃ τήν πεῖραν του, ἀλλά καί νά τήν κατοχυρώσῃ διά τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀγίων Πατέρων & νά συνθέσῃ & τήν "συμφωνίαν" των.

Βάσει αὐτῆς τῆς ὑπαρξιακῆς θεολογίας περί τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ σ. ἐπεχείρησε λίαν ἐπιτυχῶς νά ἀναδείξῃ τήν Ὁρθόδοξον περί Ἁγίας Τριάδος θεολογίαν, ὑπογραμμίσας εἰς ὀληντῆν ἐργασίαν του, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τόν ὀρθολογιστικόν Ρωμαιοκαθολικισμόν, τὰς ὑπαρκτικὰς προϋποθέσεις πάσης θεολογίας.

Καί μόνον τὸ γεγονός αὐτό ἐγγυᾶται τήν μέθοδον καί τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Διατριβῆς του ὡς Ὁρθόδοξα. Συγχαίρομεν. θ. μ. δ.

" Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΑΙ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΝ "

Τό ὑπό τόν ἄνωτέρω τίτλον βιβλίον τοῦ Διδάκτορος τῆς Θεολογίας κ. Ἀντ. Παπαδοπούλου, ἀποτελεῖ μίαν λίαν ἐπιμελῆ ἐπισημονικὴν ἐργασίαν, ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῶν δημιουργηθειῶν παραδόσεων, Ἑλληνικῆς & Βουλγαρικῆς, περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.

Τὸ θέμα ἔκειτο παρθένον καὶ ἀνεκμετάλλευτον παρ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Ἦδη διὰ τῆς ἐν λόγῳ ἐρεύνης, βοηθημένης ὑπὸ πλουσιωτάτης βιβλιογραφίας, Ἑλληνικῆς κυρίως καὶ ξενόγλωσσου, ἰδίᾳ δὲ σλαβικῆς, ὁ σ. ἔδωκεν ὄχι μόνον τὴν μορφήν ἀνάγλυφον τοῦ Μυροβλύτου, ὅπως ἀναδύεται ἀπὸ τὰς ἐν λόγῳ παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ προεκτείνεται ἐντὸς τοῦ ἱστορικοῦ χώρου ἀπὸ τοῦ 4ου μέχρι τοῦ 14ου αἰῶνος, ἀπὸ τῆς τουρκοκρατίας & ἐπέκεινα, ἔνθα ἀποτυπῶνται αἱ θεολογικαὶ & ἐκκλησιαστικαὶ ἕριδες καὶ ζυμώσεις, σχέσιν ἔχουσαι μὲ τὸν ἅγιον Δημήτριον. Οὕτω δὲ ἐκ πλαγίου ἐξετάζονται θεολογικὰ προβλήματα & ἀποκαλύπτεται ὁ πλοῦτος τῆς περὶ τὸν Μεγαλομάρτυρα γραμματείας

Ὁ κ. Παπαδόπουλος μὲ ἀγάπην καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὸν Μυροβλύτην καὶ μὲ ἐπισημονικὴν εὐσυνειδησίαν ἐφώτισε πολυπλευρῶς τὴν θεῖαν μορφήν του καὶ ἀπεκάλυψε τὰς διαστάσεις του, τόσον ἐν τῇ θεολογίᾳ ὅσον καὶ ἐν τῇ Λατρίᾳ τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν, ὡς καὶ τὴν "ἐπαινετὴν" ἀπόπειραν "νοσφίσεως" τῆς εὐνοίας του ὑπὸ τῶν βουλγάρων, δι' ὃν λόγον, φυσικᾶ, ἐποφθαλμιοῦν & τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου φρουρουμένην πόλιν του.

Ὁ σ. χρησιμοποίησας ὅσα διὰ τὸν ἅγιον Δημήτριον ἐγράψαν Ἐγκώμια, ἦντλησε πολυτίμους "δόξας", τὰς ὁποίας ἀπέδιδον εἰς τὸν Μεγαλομάρτυρα. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικόν, ὡς γράφει ὁ κ. Παπαδόπουλος, ὅτι "οἱ ἐγκωμιασταὶ & ὑμνωδοὶ αὐτοῦ λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐξάρσεως τῆς ἀρετῆς τῆς ἐσωτερικῆς καθαρότητος του ἀπέδωσαν εἰς αὐτὸν ἀσκητικὰς ἀρετάς. Ἡ ἀπόδοσις εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον ἀσκητικῶν ἀρετῶν ἐγένετο ἐντονώτερον ἰδίᾳ κατὰ τὸν 14ον & 15ον αἰῶνα, ὅποτε εἰς τὸν ἅγιον ἀπεδόθη ὁ ἰδεώδης τύπος ἀσκητοῦ. Οὕτως, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης ἐξήρето ὁ Μοναχισμὸς καὶ ὁ μυστικισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας & παρωτρύνοντο οἱ ἡθικῶς σφάλλοντες Μοναχοὶ εἰς βίον ἐνάρετον..."

Συγχαίρομεν τὸν σ. & εὐχόμεθα, ὅπως ἀποβῆ, ταῖς πρεσβείαις τοῦ Μυροβλύτου, μέγας ἐν θεολογίᾳ. θ. μ. δ.

" Α Γ Ι Ο Ν Ο Ρ Ο Σ "

(Περιδιάβαση Καθαρμού)

Συγγραφεύς τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου εἶναι ὁ κ.Κώστας Λασιθιωτάκης. Τὸ θέμα, βεβαίως, τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀνήκει εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ καὶ διὰ τὴν κατανόησίν του προϋποτίθενται ἀσκητικοθεολογικαὶ γνώσεις, ἰδιαίτερα δὲ μοναστικά καὶ Ὁρθόδοξοι ἐμπειρίαι.

Ἄλλ' ὁ κ. Λασιθιωτάκης, ὅπως μᾶς ἐπληροφόρησαν, δέν εἶναι ὑπὸ τὴν καθιερωμένην ὀρολογίαν θεολόγος. Καί, φυσικά, δέν πραγματεύεται ἐπιστημονικῶς τὸ θέμα του, ἀλλ' οὔτε καὶ θεολογικῶς μέσα εἰς τὴν αὐστηρότητα καὶ σαφήνειαν τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικῆς παραδόσεως. Ἄλλωστε ὁ σ. δέν ἔχει τοιαύτας ἀξιώσεις.

Τὸ μικρὸν βιβλίον τοῦ κ. Λασιθιωτάκη εἶναι ἀπλῶς ἓνα Ὀδοιπορικόν, στόνοι "ἐκ βαθέων", γραφέν μᾶλλον πρὸς προσωπικὴν λύτρωσιν ἢ διὰ νὰ ἐμφανισθῇ ὡς περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους πραγματεία.

" Στὴ σύντομη παραμονή μου στὴ χερσόνησο τοῦ Ἄθω, γράφει ὁ σ. εἰς τὸν Πρόλογόν του, ὅταν ὀδοιποροῦσα μέσα στὴν ἤρεμη σιωπὴ τοῦ τὰ πάντα πρᾶννει, καὶ ὅταν ἀνάπνεα τὸ θυμίαμα τῶν Ἑσπερινῶν καὶ τῶν Ὁρθρων ἢ ἀκολουθοῦσα τοὺς εἰκονογραφικοὺς κύκλους τῶν τοιχογραφιῶν ποὺ κοσμοῦν τὰ Καθολικά τῶν Μονῶν μὰ καὶ μετὰ ὅταν ἔγραφα καὶ συμπλήρωνα ταξινομῶντας ὅσα ἀποθέματα σέ ὀράματα καὶ λογισμοὺς διασώζω ἀκόμα μέσα μου καὶ διόρθωνα ἢ ἔσβηνα, γιὰ νὰ ξαναγράψω αὐτὸ τὸ ὀλιγοσέλιδο βιβλίον (προσφορά ἐλάχιστη γιὰ ὅ, τι ἀπέραντο ἔχει γραφεῖ γιὰ τὸ Ἁγιον Ὄρος) ἔνοιωσα νὰ ἀνακουφίζωμαι ἀπὸ τὰ ποικίλα βάρη ποὺ συσῴρευσαν στὴν ψυχὴ οἱ ἀνδρίες φροντίδες, ποὺ μᾶς καθήλωσαν σέ μιὰ ἀνεκκλήτη στυγνότητα βίου & μᾶς ἐστέρησαν τὴν θέα τῶν αἰώνιων πργμάτων."

Ἡ πολλὴ ἀγάπη τοῦ σ. πρὸς τὸ Ἁγιον Ὄρος & τὸν Ὁρθόδοξον Μοναχισμόν μᾶς ὑποχρεώνει νὰ ἀγνοήσωμεν τὰς μὴ εὐστόχους συσχετίσεις, τὴν πυκνὴν χρῆσιν τῶν "ἀλλοτριονόων" τῆς Δύσεως, τὴν ἐφαρμογὴν αἰσθητικῶν ἢ καὶ συναισθηματικῶν κριτηρίων ἐπὶ τῆς καθαρᾶς πνευματικότητος, τὴν μίξιν τῶν ἀμικτων καὶ νὰ τοῦ ἀπευθύνωμεν τὸ: "ἀφῆωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι αἱ πολλαὶ ὅτι πολὺ ἠγάπησα

Ἄλλ' ὑπάρχει & ἡ ἑτέρα πλευρά. Ὁ σ., ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μὰ, ἐπιστῆμων ἀξιώσεων, δέν συνεχεται ἀπλῶς ἀπὸ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ δίδει καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν μυστικὴν τέραν ἔκφανσιν τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν Μοναχισμόν εἰς ὅλην κλίμακά

του." Ἄλλως δέν ἐξηγεῖται ἡ συχνὴ ἀναφορὰ του εἰς τοὺς μυστικούς Πατέρας, οἵτινες ἀποτελοῦν ἄφεθον χρυσόν. θ.μ.δ.

" Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Μ Α Ρ Τ Υ Ρ Ι Α "

Ὁ ἀγαπητός ἐν Κυρίῳ ἀδελφός, Ἀρχιμ.π.Δαμασκηνός Βράκας, Ἱεροκλήρυξ τῆς Ἱ.Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, προσέφερεν ὡς ἡδυσμα πνευματικόν εἰς τὸν φιλομάρτυρα & μαρτυρικόν λαὸν τῆς Ἠπείρου, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον εἰς τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν, 4 πανηγυρικοὺς λόγους τοῦ εἰς τὸν νεομάρτυρα ἅγιον Γεώργιον τῶν Ἰωαννίνων, ἐπ'εὐκαιρίᾳ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ἁγίων Λειψάνων του, ὡς & ἱσαριθμούς πανηγυρικοὺς λόγους εἰς τὸν ἱερομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ & Διδασκαλον τοῦ Γένους Κοσμάν τὸν Αἰτωλόν.

Οἱ Λόγοι οὗτοι διαπνέονται ὑπὸ βαθυτάτου συναισθήματος ἐὺλαβείας & ἀγάπης πρὸς τοὺς ἄγλους & διακρίνονται διὰ τὴν μέθεξιν τῆς καρδίας τοῦ ἱεροκλήρυκος εἰς τὰ μαρτύρια τῶν ἐγκωμιαζομένων, εἰς τὴν πρὸς Θεὸν ἀγάπην των & τὴν ἐν Θεῷ δόξαν.

Μὲ ἐμβάθυνσιν θεολογικὴν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ μαρτυρίου, οἱ Λόγοι εἶναι γραμμένοι εἰς μίαν ῥέουσαν δημοτικὴν & δημοσιεύονται μὲ τὴν πρόθεσιν " νὰ προβάλλουν εἰς τὸν σύγχρονον χριστιανὸν τὸ βίωμα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ & τίς πνευματικὰς ἐμπειρίας τῆς μαρτυρικῆς των ζωῆς, ποῦ πέρασε στὴν αἰωνιότητα." Ἀξιὸς ὁ μισθὸς του. θ.μ.δ

"Οἱ Ἀγωνισταὶ τῆς Σαμαρίνας

Δημήτριος ὁ Νεομάρτυς & Θεόδωρος ὁ Ἐθνοκλήρυξ "

Πρόκειται περὶ Διαλέξεως ἐν Κοζάνῃ τοῦ εὐλαβοῦς κ.Γ.Δυριτζῆ, συντ/χου ἐ.ἀ., ἀναφερομένης εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἄγλους Νεομάρτυρας, τῶν ὁποίων παραθέτει τὸν βίον συνοπτικῶς, βάσει τῶν πηγῶν, καὶ ἐξιστορεῖ γλαφυρῶς τὴν ἐθνικὴν δράσιν των καὶ εἶτα τὰ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτύριά των.

Τὸ θέμα τῶν Νεομαρτύρων εἶναι μέγα. Ἄς δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν ὑμνητὴν τῶν Νεομαρτύρων, Ἅγιον Νικόδημον τὸν Ἀγιορείτην: " Εἰ δὲ ἐρωτᾷ τις διὰ ποῖα αἵτια εὐδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ γίνωνται οὗτοι οἱ νέοι Μάρτυρες εἰς τοὺς τωρινούς καιρούς; ἀποκρίνομαι, ὅτι διὰ πέντε τινά, α) Διὰ νὰ εἶναι ἀνακαινισμὸς ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. β) Διὰ νὰ μένουν ἀναπολόγητοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως οἱ ἀλλόπιστοι. γ) Διὰ νὰ εἶναι δόξα μὲν & καύχημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἔλεγχος δὲ & καταισχύνῃ τῶν ἑτεροδόξων. δ) Διὰ νὰ εἶναι παράδειγμα ὑπομονῆς εἰς ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους χριστιανούς. ε) Διὰ νὰ εἶναι θάρρος & παρακλήσεις εἰς τὸ νὰ μιμηθοῦν διὰ τοῦ ἔργου τὸ μαρτυρικὸν τέλος ἐάν ὁ καιρὸς τὸ καλέσῃ... " Συγχαίρομεν. μ.ν.

" ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ "

Ὁ εὐλαβέστατος καὶ πολυγραφώτατος, παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του, Ἀρχιμ. π. Χριστόδουλος Παρασκευαΐδης, με συγκρότησιν ἐπιστημονικὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν καὶ με θωράκισιν σφυρηλατηθεῖσαν ἐν τῇ Μοναστικῇ παραδοσει, εἰς τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον του, πραγματεύεται τὸ θέμα τοῦ πρὸς τὸν σατανᾶν πολέμου, ἐν ἐκτεταμένῃ δαιμονολογίᾳ.

Ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ὅτι τὸ ὑπ' ὄψει θέμα εἶναι γνωστὸ, σήμερον, ὅτε μὴ τῶν βασικῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ σατανᾶ εἶναι, ὅτι ἔπεισε τοὺς χριστιανούς, ἐν εὐρείᾳ κλίμακι, περὶ τῆς ἀνυπαρξίας του, τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ πολυτιμωτάτην προσφορὰν τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ὅπερ διὰ Γραφικῆς θεμελιώσεως καὶ παραδοσιακῆς γραμματείας, ζωντανεῖ τὴν προσωπικὴν τοῦ ὑπαρξίν, ἀποκαλύπτει τοὺς πολέμους του καὶ τὰς ὄντως σατανικὰς, ὡς δυσδιακρίτους, μεθοδείας του.

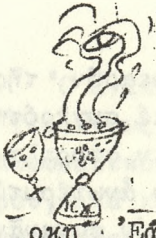
Ὁ σ. με μεθοδικότητα ἐκθέτει τὰ τοῦ πνευματικοῦ & ἀοράτου πολέμου, ὑπογραμμίζει τὴν σκληρότητα τοῦ πολέμου, τὸ εὐρὸ μέτωπον, ἔνθα διεξάγεται ὁ ἀγὼν, παρέχει στοιχεῖα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἀναφέρεται εἰς τὴν πτώσιν τοῦ ἑωσφόρου καὶ τὸν μετασχηματισμὸν του εἰς σκοτεινὸν δαίμονα, ἀναλύει τὴν λύσσα του κατὰ τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ ἰδίᾳ τῶν χριστιανῶν.

Ἰσαύτως δίδει γενικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πολέμου, ἀπαντᾷ εἰς τὸ ἐρώτημα: "διατί πολεμοῦμεθα;" καὶ ἐνισχύει τὸν χριστιανὸν διὰ τῆς ὑπομνήσεως, ὅτι εἶναι "μεῖζων ὁ ἐν ἡμῖν".

Ἐἶτα, ἀντλῶν ἀπὸ τὴν Γραφὴν καὶ τοὺς Πατέρας, ἐκθέτει τὰς ποικίλας φάσεις τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου ὡς καὶ τὰς ἐφαρμοζομένας μεθόδους του, ἐπισημαίνων τὰς διαφόρους μορφὰς πλάνης, ἃς ἐπέτυχεν νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς χριστιανούς.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ εὐλαβὴς καὶ πιστὸς διάκονος τοῦ Κυρίου, ὑποδεικνύει, βάσει τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως τοῦ σατανικοῦ πολέμου, ὡς εἶναι ἡ ἐπικλήσις ἐν πίστει τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἡ ἀδιάλειπτος προσευχή, ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ νηστεία & ἡ ἄσκησις, ἡ ἐπὶ τὸν Θεὸν πίστις, τὰ ἀναφερόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὄπλα καὶ τὰ ἁγιαστικὰ μέσα τῆς Ἐκκλησίας.

Πιστεῖτομεν μετὰ τοῦ συγγραφέως, ὅτι "μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, θὰ βοηθήσῃ & τὸ βιβλίον τοῦτο τοὺς ἐν τῷ πνευματικῷ ἀγῶνι ἀδελφούς μας, νὰ φέρουν εἰς αἴσιον πέρας τὰ πνευματικὰ τῶν σκῆματα & νὰ χαροῦν τὴν "κατὰ τῶν δαιμόνων νίκη". θ. μ. δ.

Περί προσευχής Συαγοίς ἡ Ποντικῆς τῆς Ρηγ' Κεφ' Α' α' α'

ρκη Ἐάν θέλῃς νά προσευχηθῆς ἐν πνεύματι, μὴ ἀφήσῃς νά ἀναδυθῆ ἑλίποτε σαρκικὸν ἀπὸ τὸν νοῦν σου. Καί κατὰ τὴν προσευχὴν σου κανένα νέφος ἀκαθάρτων λογισμῶν δέν θά σέ σκοτί-
ρκα Ἀνάθεσέ εἰς τὸν Θεὸν τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος σου,^{ση} ὅποτε ἀποδεικνύεις, ὅτι ἀνέθεσες εἰς αὐτὸν καί τὰ πνευματικὰ σου αἰτήματα.

ρλ Ἐάν σκέπτεσαι, ὅτι μέ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ θά ἐπιτύ-
χῃς τῶν θείων ἐπαγγελιῶν, θά βασιλεύσῃς αἰωνίως. Ἐπομένως, ἀποβλέπων εἰς τὴν αἰώνιαν μακαριότητα, θά ὑποφέρῃς εὐχαρί-
στως τὰς παρούσας θλίψεις.

ρλα Ἀγάπα τὴν πενίαν καί τὴν θλίψιν, τὰ μέσα πού βοηθοῦ
εἰς τὴν χωρὶς βάρους προσευχὴν.

ρλβ Νά συμφωνοῦν αἱ σωματικαί μετὰ πρὸς τὰς ψυχικάς & αἱ ψυχικαί πρὸς τὰς πνευματικάς. Αἱ οὐ τελευταῖαι νά συμφωνοῦ
πρὸς τὴν ἄυλον καί κατ' αἴσθησιν ψυχῆς γινῶσιν.

ρλγ Πρὸς ἐξε νά διακρίνης, ἀπὸ ποῖαν αἰτίαν ὑπεχώρησεν ὁ ἐνοχλῶν λογισμὸς, κατὰ τοῦ ὁποῦ προσηυχῆθῃς, μὴπως ἐμπέσῃς εἰς διαβολικὴν ἐνέδραν καί ἀποδώσῃς εἰς τὸν ἑαυτὸν σου τὸ ἀποτέλεσμα.

ρλδ Πολλάκις οἱ δαίμονες σοῦ ὑποβάλλουν λογισμοὺς ἀκαθάρτους. Ἐν συνεχείᾳ δέ σοῦ ὑποβάλλουν τὸν λογισμὸν νά προσευχηθῆς κατ' αὐτῶν ἢ νά ἀναλάβῃς ἀντιρρητικὸν πόλεμον. Μετὰ δέ ταῦτα ἀναχωροῦν μόνον τῶν. Καί τοῦτο τὸ κάμνουν διὰ νά σέ ῥίψουν εἰς οἴησιν, ὅτι ἤρχισες νά νικᾷς τοὺς λογισμοὺς & νά σέ φοβοῦνται οἱ δαίμονες.

ρλε Ἐάν προσεύχῃσαι κατὰ πάθους ἢ δαίμονος πού σέ ἐνοχλεῖ, θυμῆσου τὸ Ψαλμικόν: " Καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου καί καταλήσομαι αὐτούς καί οὐκ ἀποστραφήσομαι ἕως ἄν ἐκλίπωσιν ὁ ἐκθλίψω αὐτούς καί οὐ μὴ δύνωνται στήναι. πεσοῦνται ὑπὸ τοῦ πόδας μου" καί τὰ ἐξῆς. Ταῦτα θά εἶπῃς εἰς τὸν καιρὸν τῶν, ὅς πλιζόμενος διὰ ταπεινοφροσύνης, κατὰ τῶν ἀντιπάλων σου δαιμόνων.

ρλε Μὴ νομίσῃς ὅτι ἔχεις ἀρετὴν ἐάν προηγουμένως δέν χῶ

σης αίμα δι'αυτήν. Διότι πρέπει μέχρι θανάτου να φθάνη ή άν τίστασις πρός τήν άμαρτίαν, κατά τόν θεϊόν'Αποστολον.

ρλζ' Εάν ώφελήσης άδελφόν θά βλαβής ύπό άλλου, όπως άδικούμενος είπης ή ένεργήσης τι κακόν και ούτω σκορπίσης κακώς ό,τι καλώς συνήγαγες. Αυτά κάμνουν οι πονηροί δαίμονες, δια τοϋτο έχε τόν νοϋν σου.

ρλη' Έχων προσπάθειαν να έλευθερωθής από τήν δουλείαν τών δαιμόνων, περιμενε και τάς έπιθέσεις των.

ρλθ' Τήν μέν νύκτα, ζητοϋν άδειαν από τόν Θεόν να ταρασσθ άπ'εϋθείας μόνι των τούς πνευματικούς διδασκάλους & ποιμννας, οι δαίμονες, τήν δε ήμέραν τούς πολεμοϋν δι'άνθρώπων, μέ συκοφαντίας και διαφορους κινδύνους.

ρμ' Έχε ύπ'όψιν σου τούς κναφείς. Αυτοί κτυπώντες & ξαίνοντες τά έρια έτοιμάζουν λαμπρά ένδύματα.

ρμα' Εφ'όσον ό νοϋς έναντιοϋται εις τήν άρετήν & τήν άλήθειαν, έπειδή δεν έθεραπεϋθησαν άκομη τά πάθη σου, δεν θά εύρης εύώδες θυμίαμα έν τῷ κελῳ σου.

ρμβ' Ποθείς να προσευχηθής; Αναχώρησε από τά γήϊνα και έχε διαπαντός "τό πολιτευμα έν ούρανοίς", όχι απλώς μέ λόγια, γυμνά ούσιας, αλλά μέ πρᾶξιν άγγελικήν & ύψηλήν γνώσιν.

ρμγ' Εάν μόνον όταν δεν έχης πνευματικήν εύφορίαν θεωρείς τόν Θεόν ως φοβερόν & άδέκαστον Κριτήν, οϋδέποτε έμαθες να λατρεύης τόν Κύριον έν φόβῳ και να άγαλλιᾶσαι έντρομφ. Γνώριζε ότι μάλλον εις τάς πνευματικάς σου άγαλλιᾶσεις & εύτυχίας πρέπει να λατρεύης τόν Θεόν "μετ'αίδοϋς και εύλαβείας".

ρμδ' Εκείνος είναι άνήρ μέ επίγνωσιν, όστις πρό τῆς τελείας μετανοίας δεν παύει μέ λυπην να ένθυμῆται τάς άμαρτίας του και τῆς έν πυρί αίωνίῳ δικαίας κολᾶσεως τούτων.

ρμε' Ο έμμένων εις άμαρτωλόν και άπροσεκτον βίον & όργιζόμενος, τολμών δε να άσχολῆται μέ τήν γνώσιν θειοτέρων πραγμάτων ή έπιχειρων προσευχῆς πνευματικώτερας & άλλου, αυτός πρέπει να δεχθῆ τό'Αποστολικόν έπιτίμιον. "Οτι είναι επικίνδυνον εις αυτόν τό: "άκατακαλύπτῳ & γυμνῇ τῇ κεφαλῇ προσεῖχέσθαι". Διότι όφείλει, λέγει, ή τοιαύτη ψυχή "κατά κεφαλῆς έξουσίαν έχειν δια τούς έφεστῶτας άγγέλους", εύλάβειαν & ταπεινοφροσύνην τήν πρέπουσαν να είναι ένδεδυμένη.

ρμς' Όπως ό έχων βεβλαμένους τούς όφθαλμούς θά βλαβῆ πε

ρισσότερον ἔαν ἴδῃ ἐν μεσημβρίᾳ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου χωρὶς προφύλαξιν, οὕτω καὶ τὸν ἔμπαθῆ καὶ ἀκάθαρτον νοῦν θά τὸν βλάψῃ ἢ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ φοβερὰ καὶ ὑπὲρ νόησιν προσευχή. Καὶ μάλιστα θά ἐγείρῃ εἰς ἀγανάκτησιν κατ' αὐτοῦ τὸ θεῖο ρμζ Ἐάν ὁ Κύριος δέν δέχεται τὸν προσευχόμενον μετὰ ὧρου εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἕως ὅτου διαλλαγῇ μὲ τὸν πλησίον, ἔχοντα λύπην πρὸς αὐτόν, πρόσεξε πόση διάκρισις & προσοχή ἀπαιτεῖται, διὰ νὰ γίνῃ εὐπρόσδεκτον εἰς τὸν Θεόν τὸ θυμίαμα, δηλαδὴ ἡ προσευχή μας, εἰς τὸ νοητὸν θυσιαστήριον, τὸν ἡμέτερον νοῦν.

ρμη Ἐὰν ἀγαπᾷς τοὺς περιττοὺς λόγους καὶ τὴν δόξαν. Διδότι οἱ δαίμονες ὄχι ἐν τῷ νῶτῳ σου, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπόν σου, εἰς τὴν προσευχήν σου, θά σέ μηχανεύονται. Καὶ χαίρουν ἐν τῇ προσευχῇ σου, βλέποντές σε "ἐξελαζόμενον καὶ δελεαζόμενον" ὑπὸ αὐτῶν διὰ λογισμῶν ἀλλοκώτων.

ρμθ Ὅταν ἔχῃς προσοχήν ἀδιάρλειπτον καὶ ζητεῖς προσευχήν, θά τὴν εὕρης. Διδότι τίποτε ἄλλο δέν ἐφελκύει τὴν προσευχήν ὅσον ἡ προσοχή. Διὰ τοῦτο ἅς ἐπιμελῶμεθα τῆς προσοχῆς.

ρμν Ὅπως ἐξ ὅλων τῶν αἰσθήσεων ὑπερέχει ἡ ὄρασις, οὕτως ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρετὰς ὑπερέχει ἡ προσευχή.

ρνα Ἡ ἀξία τῆς προσευχῆς δέν ἔγκειται εἰς τὴν ποσότητα, ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα. Καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη μὲ τοὺς ἀναβάνας εἰς τὸ ἱερόν, Φαρισαῖον καὶ Τελῶνην. Ἀλλὰ αὐτὸ δεικνύει καὶ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: "ὑμεῖς προσευχόμενοι μὴ βαττολογήσητε ὡσπερ οἱ ἔθνηκοι" καὶ τὰ ἐξῆς. (Ματθ. ς', 7)

ρνβ Ἐφ' ὅσον προσέχεις εἰς τὰ σωματικὰ κάλλη & ὁ νοῦς σου ἀσχολεῖται μὲ τὰ τέρποντα τὴν ὄρασιν, δέν εἶδες ποτέ τὸ θεῖον χῶρον τῆς προσευχῆς, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἡ μακαρία ὁδὸς τῆς προσευχῆς.

ργγ Ὅταν προσευχόμενος ὑπερβῆς τὴν αἴσθησιν πάσης χαρᾶς πνευματικῆς, τότε, χάριτι, εὔρες τὴν ἀληθῆ προσευχήν.

Ἐνταῦθα ἐτελείωσεν ἡ ἀπόδοσις τῶν ΠΝΓ Ἐκεφαλαίων " Περὶ Προσευχῆς" τοῦ Ἐθαγρλου τοῦ Ποντικοῦ, ἅτινα θά σχολιάσωμεν.

" Α Θ Ω Ν Ι Κ Ο Ι Δ Ι Α Δ Ο Γ Ο Ι " Ἰ. Μ

Ὁρθόδοξον Περιοδικόν, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἁγιορειτῶν Μοναχῶν.

Ἐπεύθυνος: Θεοκλήτος Μοναχὸς Διονυσιάτης

Διανέμεται δωρεάν & συντηρεῖται διὰ προαιρετικῶν εἰσφορῶν.

Ἐπιστολαί: Μοναχὸν Θεοκλήτον Διονυσιάτην, Καρυάς-Ἁγ. Ὄρος.

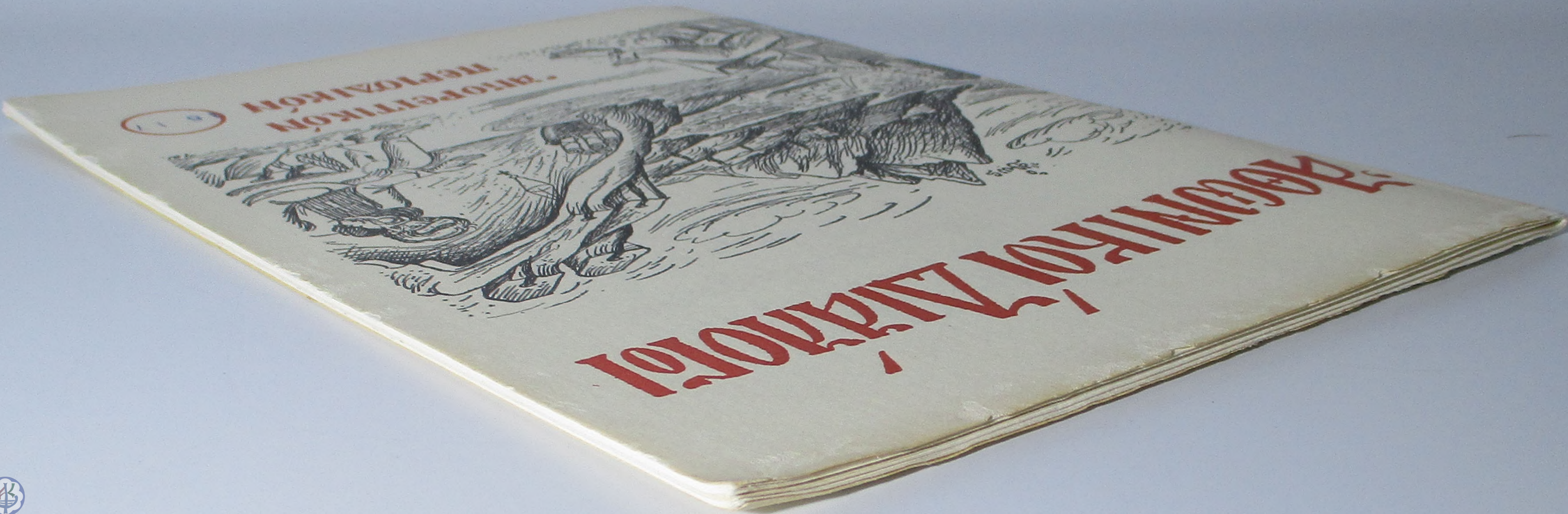
ooo / / / ooo

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

ΕΠΙΜΕΤΡΗΤΗΣ
ΤΕΡΠΙΧΑΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΥΣΕΩΣ

ΑΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΑΥΠΟΛΙΤΗ

ΑΡΧΑΙΟΝΙΚΟΝ ΔΙΑΓΡΑΦΟΛΟΓΙΟΝ

ἘΠΙΟΡΘΩΤΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ 16 17